

КРОЗ БЕОГРАДСКИ

ЗООЛОШКИ ВРТ

МОЗАИЦИ НА ОГРАДИ БЕОГРАДСКОГ ЗООЛОШКог ВРТА - РАДОВИ СТУДЕНАТА ФЛУ У БЕОГРАДУ

Кроз Београдски зоолошки врт

Београд 2005.

ФОТО: ТОМИСЛАВ ПЕТЕРНЕК

Добро дошли у Врї добре наде

Београдски зоолошки врї већ јодинама представља једно од културних месета нашеј традије. Кроз његове катије јодиниње прође више стотина хиљада посетилаца, најчешће припадника млађе популације: деце прешколског узрасла, ученика основних и средњих школа, стручната. Разуме се, често посетиоци Врїа су и они нешто старији, али у срцу вечно млади, лубичљи животиња, како из наше земље па ииностранице. Међу њима има претставника свих профиле и занимања, а и истраживача јавних личности - уметника, познатица, лекара, спортиста...

Иако заузима површину од свега седам хектара, Врї поседује изузетно велики и квалитетан животињски фонд. Чини га преко 2000 примерака, којима је застиљено око 270 животињских врста. Њихов број се из дана у дан увећава, на шта смо посебно ћоносни. Сви објекти у којима животиње бораве су новизирајени или у потпуности реновирани.

Пре десетак јодина овај зоо-врї је сасвим другачије изгледао. Био је запуштен до те мере да је његов отпорник озбиљно довођен у штапче. Данас, међутим, он достојно представља наше традије и може се сретати међу боље уређене зоолошке врштеве. У потпуности испуњава своју улогу и претставља праву културну и васпитну-образовну установу.

У окриљу Београдске зоолошког врїа можеће да се разонодите и одморите, али и да проверите своје знање и научите много новог не само о животињском већ и биљном свету. Разноликост наше ботаничке баште је заиста велика. Уз много врста и видова, ове има и примерака реткој дрећи, као што су пауловнија, тинко, Панчићева оморика, секвоја...

О свему што је изложено посетима посетилаца брине мали или ефикасан штим, саспашен ог вредних људи. Иако су поштребе далеко веће, у стапном радном односу је свега 48 радника, јер, најалости, Зоолошки врї није финансијски поштитомотијут ни ог Града ни ог Државе. Све смо постали сопственим радом, уз свесрдну помоћ великој броју волонтера различитих старосних доби и, разуме се, уз помоћ великих људи - наших донатора.

А планирамо да урадимо још много штог!

Београдски зоолошки врї ради свих 365 дана у јодини, од осам часова ујутру па све до мрака. Зато, следите наш слоган: **Бекство из трада у центар трада.** Побећиште, бар на кратко, од свакодневних брића и проблема и проведите са нама један незабораван дан.

Byk Bojović, директор

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Bojan Bojović".

ФОТО: ВУК БОЈОВИЋ

Основач Вртла, юстицар Влада Илић

Историјат Врта

Београдски зоолошки врт је отворен 1936. године. Основао га је Јагадашни трагодоначелник, индустријалац, юстицар Влада Илић. Приликом формирања заузимао је простор од око 100 и по хектара, али је врло брзо био проширен на седам, а затим, изградњом ресиденцијалне Калемегданске терасе и претварањем једног дела Доњег града Врта, на неколико више од четрнаест хектара. Данас, нажалост, ове обухватају укупно мању површину, свећа седам хектара.

Врт је смештен у делу простора Београдске терета, на Калемегдану, највећем и најлепшим београдском парку. По својој локацији јединствен је у свету и, мада невелик, увек је био занимљив, не само по животињским врстама које се у њему налазе него и по свом специфичном физичком оквиру и архитектонији.

Решење Зоолошког врта из 1936. године предсавља јединствену целину у урбанистичком и архитектонском смислу. Пројектирао га је инжењер Александар Крстић, шефар низа објеката и паркова Јагадашњег Београда, који је био и први вршилац дужности директора Београдске зоолошкој вртла. Амбициозне планове у вези са даљом изградњом и проширењем Врта прекинуо је Други светски рат, током којег је он два пута бомбардован, најпре од стајане немачких фашиста (1941) а затим и савезника (1944) и био је скоро сасвим уништен.

Након рата обновљен је само један његов део, док је остатак пао у заборав. Делимично су оштећене последице разарања и набављен је одређен број животињских врста. Међутим, после тие обнове, временом је почeo да стапају, да би му, половином осамдесетих година прешlo века, осталак био доведен у погреше.

По доласку Вука Бојовића на чело ове установе (1. маја 1986) Београдски зоолошки врт доживљава поштуну претород, а затим и процват. Постаје један од највећих уређених делова Београда, прва оаза лепоте у средини града. Из дана у дан ничу нови, савремени објекти, који заменују простирање и руиниране кавезе. Стазе су асфалтиране, а цео Врт је опремљен и осветљен. Направљен је нови водовод и део нове канализације. Животињски фонд је обогаћен и десетоструко увећан. Ту су углавном нашле и мноштво у природи угрожене и веома ретке врсте. Угинућа животиња су сведена на минимум, док је ређајућа врстајула порасла.

Београдски зоолошки врт је данас, седам деценија од оснивања, угледна и савремена установа, на коју смо поносни и која достојно представља наш град и земљу целом свету.

Спасавање угрожених врста

Велики број иницијатива и поштовања животиња широм света учествује у програмима заштите и реабилитације угрожених врста. Доказно помеђе даје и Београдски зоолошки врт, у коме се рађају и нећују, поред осмишалих, и неке заиста ретке животиње. Међу њима су:

Гофинов какаду (*Cacatua goffini*)

хавајска тјукса (*Branta sandwicensis*)

канадска тјукса (*Branta canadensis*)

штапски соко (*Falco cherug*)

белоглави суп (*Gyps fulvus*)

нилски коњ (*Hippopotamus amphibius*)

леопард корњача (*Geochelone pardalis*)

бенгалски штапар (*Panthera tigris*)

пума (*Felis concolor*)

црни леопард (*Panthera pardus*)

шумски рис (*Lynx lynx*)

шишманза (*Pan troglodytes*)

змијски цар (*Boa constrictor*)

европски мрки медвед (*Ursus arctos arctos*)

тибетански ојрличар (*Selenarctos thibetanus ussuricus*)...

ФОТО: РАДЕ ПРЕЛИЋ

Посебно је значајно веома усисано размножавање **палма какаду** (*Probosciger aterrimus*), врсте птица из тиротских влажних шума Нове Гвинеје и Австралије. Ретки су зоо-вртлови у свету у којима се усисано реабилитација птица из ове врсте, а број мртворођених палма какаду у природи алармантно је висок.

У циљу усисавања међународне сарадње у контролисању и ограничењу промета угроженим врстама биљака и животиња, 30. априла 1973. године усвојена је Конвенција о међународној претровини угроженим врстама дивље флоре и фауне (*Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Flora and Fauna*) скраћено CITES. Конвенција је ступила на снагу 1. јула 1975. године. Наша земља се налази међу њеним постиницима од 5. новембра 2001. године. CITES-ом су предвиђена три нивоа заштите угрожених врста:

Appendix I садржи списак врста које су у опасности да иначе буду стварним или потенцијалним утицајем претровине.

Appendix II садржи списак врста које би биле угрожене у случају неконтролисане претровине.

Appendix III садржи списак врста чији промет ограничава било која од земаља постиница Конвенције, у чему се очекује сарадња других држава.

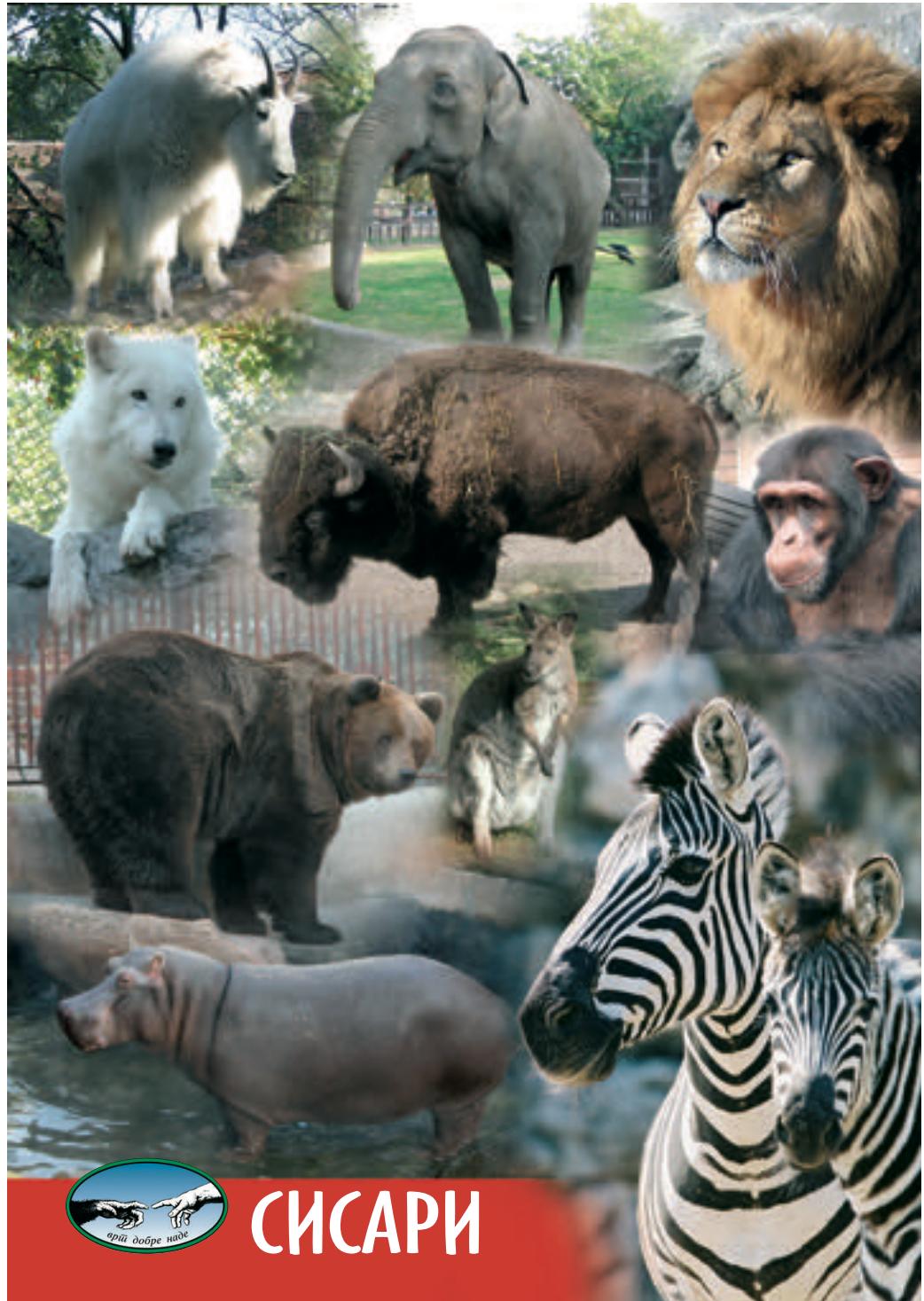

Животиње

У Београдском зоо-вртцу налази се више од 2000 животиња, припадника око 270 различитих врста. Међу њима је више од 120 врста заштићених CITES-ом, а преко 20 врста обухваћено је првим ступеном заштите.

Да је човек осишао човек колико је љуштер осишао љуштер,
тада би му био крај.

Матија Ђељковић

СИСАРИ

Шимпанза

Pan troglodytes

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Живе у групама које чини 10-120 чланова. Ове животиње су активне током дана, док ноћ проводе на дрвећу у гнездима која направе од грања и лишћа. Вешто користе разне предмете као оруђе. Одрасли мужјаци се боре за превласт у групи. После гравидитета, који траје 230-245 дана, женка рађа једно или два млада. У стању је да се поново пари тек када најмлађи потомак напуни три године.

- Шимпанзе су сваштоједи. На њиховом јеловнику, у дивљини, поред биљне хране, налазе се термити и други инсекти, као и мањи сисари, па чак и ситније врсте мајмуна.

Породица: *Pongidae*

Распрострањеност:

Екваторијална Африка

Станиште: тропске кишне шуме, саване, травнате области

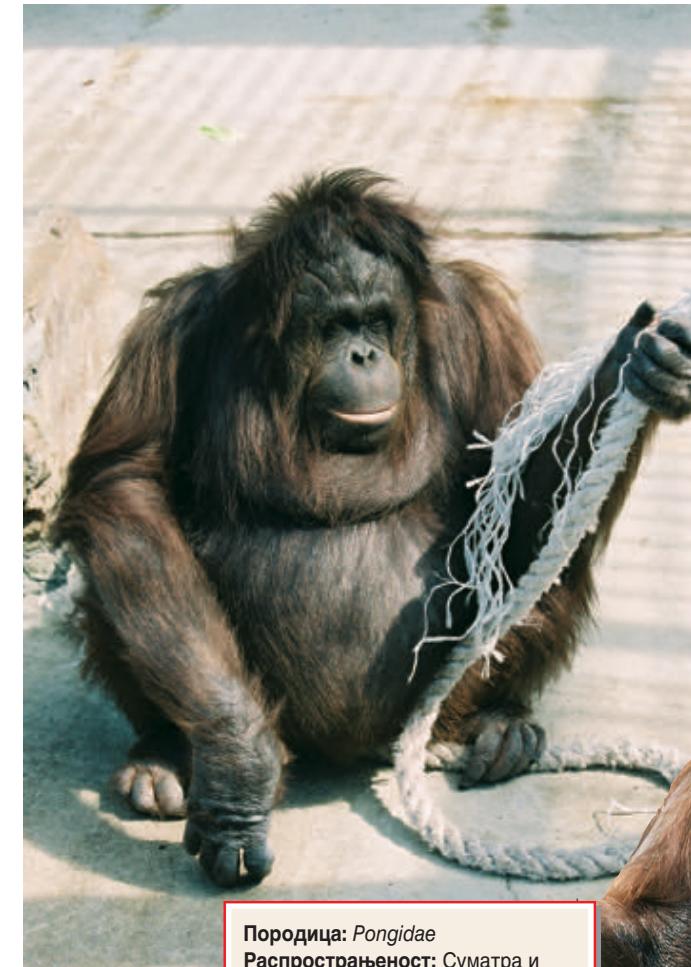
Животни век: 40-50 година

CITES: Appendix I

Орангутан

Pongo pygmaeus

- На малајском језику назив ове животиње значи шумски човек.

Породица: *Pongidae*

Распрострањеност: Суматра и Борнео

Станиште: тропске кишне шуме

Животни век: у дивљини 35 година, у вештачким условима до 50

CITES: Appendix I

Живе усамљенички. Одрасли мужјаци бораве у областима које се протежу преко територија више женки. По правилу, женка бира партнера, али догађа се и да јачи мужјак силом освоји женку.

Гравидитет траје 260-270 дана. Женка рађа једно младо, ређе близанце. Млади остају уз мајку седам година.

- Руке одраслог орангутана дуже су од његовог тела: њихов распон досеже до 220 центиметара.

Јавански макаки

Macaca fascicularis

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Породица: Cercopithecoidea
Распрострањеност: Јава
Станиште: тропске кишне шуме, мочваре
Животни век: преко 20 година
CITES: Appendix II

Живе у групама које чини до 30 чланова. Најчешће бораве на дрвећу. Активни су ноћу. Мужјак се пари са више женки. Гравидитет траје 5-6 месеци. Млади се обично рађају од маја до јула, у време кишне сезоне.

Мањи белоноси мајмун

Cercopithecus petaurista

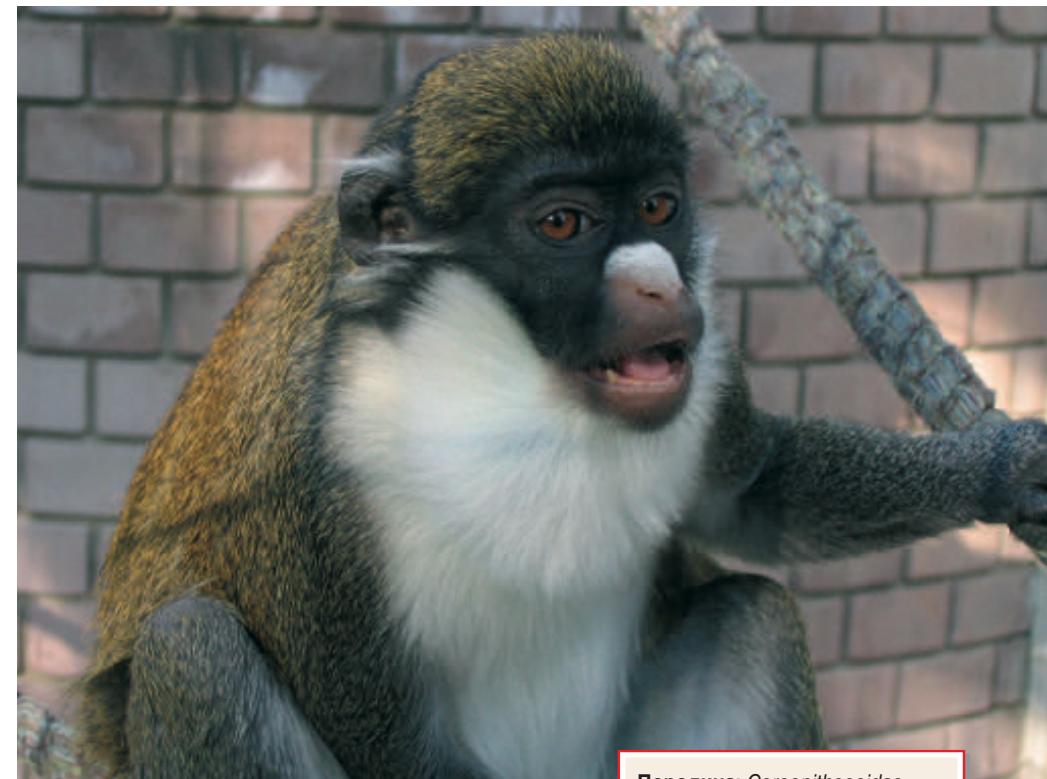

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Породица: Cercopithecoidea
Распрострањеност: западни део Африке
Станиште: тропске кишне шуме
Животни век: око 20 година
CITES: Appendix II

Живе у групама састављеним од једног мужјака, неколико женки и њиховог потомства. Бране своју територију. Активни су током дана. Највише времена проводе на дрвећу. Пара се током целе године. Након гравидитета, који траје 6-7 месеци, женка рађа једно младо.

Прстенорепи лемур

Lemur catta

Живе у групама које чини 5-50 чланова. Групу предводи доминантна женка. Активни су даљу. Углавном бораве на дрвећу али, ако прелазе већа растојања, крећу се и по тлу.

Територију обележавају карактеристичним оштрим мирисом. Паре се у априлу. Гравидитет траје око четири и по месеца. Женка најчешће рађа једно младо, које се осамостали са шест месеци. О младима се старају све женке у групи.

- Највећи природни непријатељ лемура је фоса (*Cryptoprocta ferox*), најкрупнији месојед са Мадагаскара.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: Lemuridae
Распрострањеност: Мадагаскар
Станиште: шуме и брда
Животни век: око 14 година
CITES: Appendix I

Браон лемур

Lemur fulvus

Живе у невеликим групама. Дневне су животиње, али понекад су активни и ноћу. Женке су браон боје, а мужјака има и сивих. Крећу се четвороношке кроз крошње и вештим, дугим скоковима прелазе са дрвета на дрво. Паре се током јуна и јула. Гравидитет траје око 120 дана. Женка рађа једно младо, које прве три недеље проведе висећи на мајчином стомаку, а потом јаше на њеним леђима док се не осамостали.

Породица: Lemuridae
Распрострањеност: Мадагаскар
Станиште: џунгла
Животни век: 20-25 година
CITES: Appendix I

- Реч лемур потиче из латинског језика и значи - авет, утвара. Древни Римљани су, због њиховог изгледа и необичног оглашавања, сматрали да у лемурима бораве душе њихових предака, а то веровање је прихватило и домородачко становништво.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Црвени кенгур

Macropus rufus

- Црвени кенгури су највећи торбари на свету. Могу да достигну висину од два метра и тежину од 90 килограма.

- У време великих суша, трагајући за водом, прелазе и до 200 километара. Тада се на појилишту може окупити више од 1500 ових животиња.

Породица: *Macropodidae*
Распрострањеност: Аустралија
Станиште: области обрасле ниском вегетацијом, пустине
Животни век: у дивљини до 15 година, у вештачким условима до 20

Живе у полуномадским групама које чини десетак чланова. Полно су зрели кад наврше две године. Мужјаци се непрестано боре за превласт. Женка, након гравидитета који траје око четрдесет дана, рађа једно младо, тешко свега 12 грама и дugo око 25 милиметара. Младо остаје у торби осам месеци, с тим да након периода од 2-3 месеца све више времена проводи ван торбе.

Бенетов валаби

Macropus rufogriseus

Породица: *Macropodidae*
Распрострањеност: Аустралија
Станиште: влажне шуме, еукалиптусове шуме, честари
Животни век: до 12 година

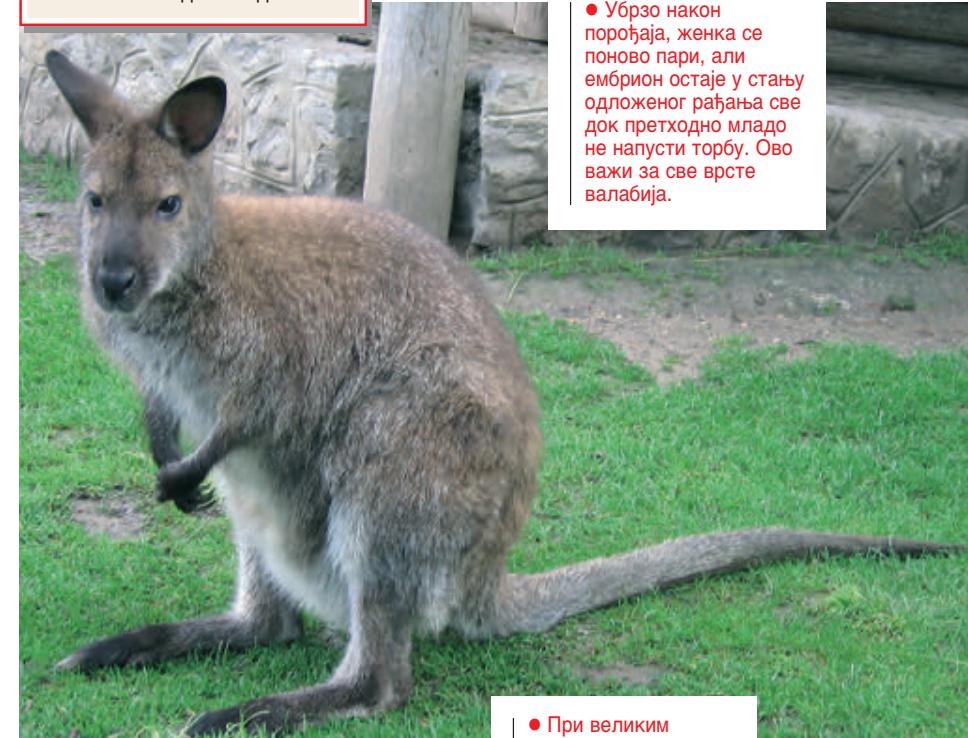

ФОТО: БРАНКО СТЕВАНОВИЋ

Живе усамљенички, али за храном трагају окупљени у мање групе. Највише су активни ноћу, док се преко дана најчешће одмарају у густој вегетацији. Паре се током целе године. Гравидитет траје око месец дана. Женка рађа једно младо, које борави у торби док се потпуно не развије.

- Убрзо након порођаја, женка се поново пари, али ембрион остаје у стању одложеног рађања све док претходно младо не напусти торбу. Ово важи за све врсте валабија.

- При великим врућинама, телесну температуру снижавају тако што лижу шапе и подлактице.

Парма валаби

Macropus parma

Породица: Macropodidae
Распрострањеност: исток Аустралије, Нови Зеланд
Станиште: влажне шуме, честари
Животни век: до 12 година

Живе усамљенички. Највише су активни током ноћи. Вешто се маскирају у густој вегетацији. Пара се најчешће од јануара до маја. Гравидитет траје око месец дана. Женка рађа једно младо. Оно одмах прелази у торбу на мајчином stomaku и ту остаје док се потпuno не развије, а осамостали се после десетак месеци.

• Дуго је владало мишљење да је Парма валаби изумро. Међутим, шездесетих година прошлог века, на Новом Зеланду је откријена велика колонија ових животиња коју су чинили потомци примерака донесених, крајем XIX века, из Новог Јужног Велса. Парма валаби су потом поново размножени и у Аустралији.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Лучка фока

Phoca vitulina

Живе углавном у групама. Активне су током дана. Дубоко роне и могу да остану под водом до 20 минута. Изузетно брзо пливају. Пара се од јула до октобра. Гравидитет траје 9-11 месеци. У мају или јуну женка рађа једно младо, тешко до 10 килограма. Оно сиса око шест недеља, а осамостали се по истеку осме недеље живота.

- Фоке су веома опрезне животиње. Док се већи део групе одмарала на обали, неколико фока чува стражу.

Породица: Phocidae
Распрострањеност: северни део Атлантика, Северно, Балтичко и Црно море
Станиште: обале мора, пешчани спрудови, стене, острва
Животни век: 15-20 година

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Нилски коњ

Hippopotamus amphibius

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Породица: *Hippopotamidae*

Распрострањеност: Африка јужно од Сахаре

Станиште: реке, потоци, језера, баре, мочваре

Животни век: у дивљини до 30 година, у вештачким условима до 50

CITES: Appendix II

Живе у великим групама, које могу имати и до 100 чланова. Мужјаци бране територију и често су веома агресивни чак и према сопственим потомцима. Највећи део дана проводе у води, јер им сунце може озбиљно наудити, а ноћу излазе на копно да пасу. Под водом могу непрекидно остати пет-шест минута. Парање и порођај се одвијају у води. Гравидитет траје 210-240 дана. Женка рађа једно младо, тешко око 45 килограма, које сиса под водом.

ФОТО: СРЂАН ИЛИЋ

- Тежина коже и поткожног масног ткива ових животиња може износити до 500 килограма.

- Доњи очњаци нилског коња, који подсећају на кљове слона, расту током читавог живота. Могу бити дужи од 50 центиметара и тешки око два и по килограма. Користе се, попут слоноваче, за израду украсних предмета.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Капибара

Hydrochaeris hydrochaeris

- Капибаре су највећи глодари на свету. Спадају у високо интелигентне животиње.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Живе у групама које броје до 20 чланова. Групу обично чине доминантни мужјак, неколико одраслих женки, њихови млади и неколико подређених мужјака. Активни су, углавном, ујутру и увече. Масно ткиво и плавне кожице омогућавају им добро сналажење у води. Док пливају, из воде им вире само ноздрве, очи и уши. Парања се одвијају током целе године. Гравидитет траје 149-156 дана. Женка једанпут годишње рађа четири млада. Чим се роде способни су да пасу, а уз то сисају док не наврше четири месеца.

Црнорепо преријско куче

Cynomys ludovicianus

- У преријама бизони користе њихов урин као извор соли и других минерала.

Живе у велиkim колонијама, које могу да броје до неколико хиљада чланова. Активни су током дана. Бораве у системима канала које копају под земљом. Параје се крајем зиме и почетком пролећа. Гравидитет траје 34-37 дана. Женка једанпут годишње рађа 4-7 младих, који су слепи око пет недеља, а уз мајку остају 60-70 дана.

Породица: Sciuridae
Распрострањеност: делови Северне Америке, Средња Америка, део Јужне Америке
Станиште: тропске кишне шуме, околина река и потока
Животни век: 10-15 година
CITES: Appendix II

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Бодљикаво прасе

Hystrix cristata

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Живе усамљенички. Дању се крију у дугачким јазбинама под земљом и процепима између стена, а ноћу трагају за храном. Гравидитет траје 49-56 дана. Женка рађа до четири млада, једанпут до двапут годишње. Млади су одмах покретни, сисају око педесет дана, а осамостале се после два месеца. Раству док не наврше две године. Јаке и дуге бодље служе им за одбрану од непријатеља.

Породица: *Hystricidae*
Распрострањеност: јужни део Европе, Африка јужно од Сахаре и од Габона
Станиште: шуме, саване, сува и каменита подручја, пустине
Животни век: 15-20 година
CITES: Appendix III

● Током ноћи прелазе раздаљине и до 15 километара.

● Ако се узнемире претећи звецкају бодљама.

Европски јеж

Erinaceus europaeus

● Једномесечни јежеви имају око три хиљаде бодља, а одрасли до шест хиљада.

Породица: *Erinacidae*
Распрострањеност: Европа, осим најхладнијих делова, северозападни део Русије
Станиште: шуме обрасле громљем, вртovi, пропланци
Животни век: у дивљини 5-6 година, у вештачким условима до 10

Живе усамљенички. Активни су у сумрак и ноћу. Скривају се у шипражу, а храну траже лутајући. Јаке зиме проводе у сну. Женка рађа 3-7 младих. Гравидитет траје пет недеља. По рођењу, млади су слепи 14-18 дана, сисају током првог месеца живота, а осамостале се са 45 дана.

Патуљасти мунгос

Helogale parvula

Живе и лове у групама, састављеним од највише двадесет чланова. Активни су дању. Паре се трипут годишње. Након гравидитета од педесетак дана, женка рађа 2-4 млада.

- Иако важе за срчане борце, патуљасти мунгоси, за разлику од крупнијих, веома ретко нападају змије. Праву посластицу за њих представљају птичја јаја, која разбијају тако што их спретно, снажним трајем задњих ногу, бацају на стене.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Породица: Viverridae

Распрострањеност: југоисток Африке

Станиште: каменита подручја, саване, полупустыње

Животни век: око 10 година

Куна златица

Martes martes

- Куна се по дрвећу креће веома вешто и брзо, па је у стању да улови чак и најсрећнију веверицу.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Живе усамљенички. Најактивније су ноћу, али понекад лове и дању. Ове животиње су добри пењачи и скакачи. Бораве на дрвећу, у напуштеним гнездима птица или дупљама веверица. Паре се од јуна до августа. Укључујући период мировања фетуса, гравидитет траје 260-305 дана. Женка рађа 3-5 младих, који су по рођењу глуви, слепи и безуби. Прогледају након пет недеља.

ФОТО: ЈОВО МАМАЛУ

Пругасти твор

Merhitis mephitis

Породица: Mustelidae
Распрострањеност: већи део Канаде и САД
Станиште: баре, мочваре, прерије
Животни век: око 10 година

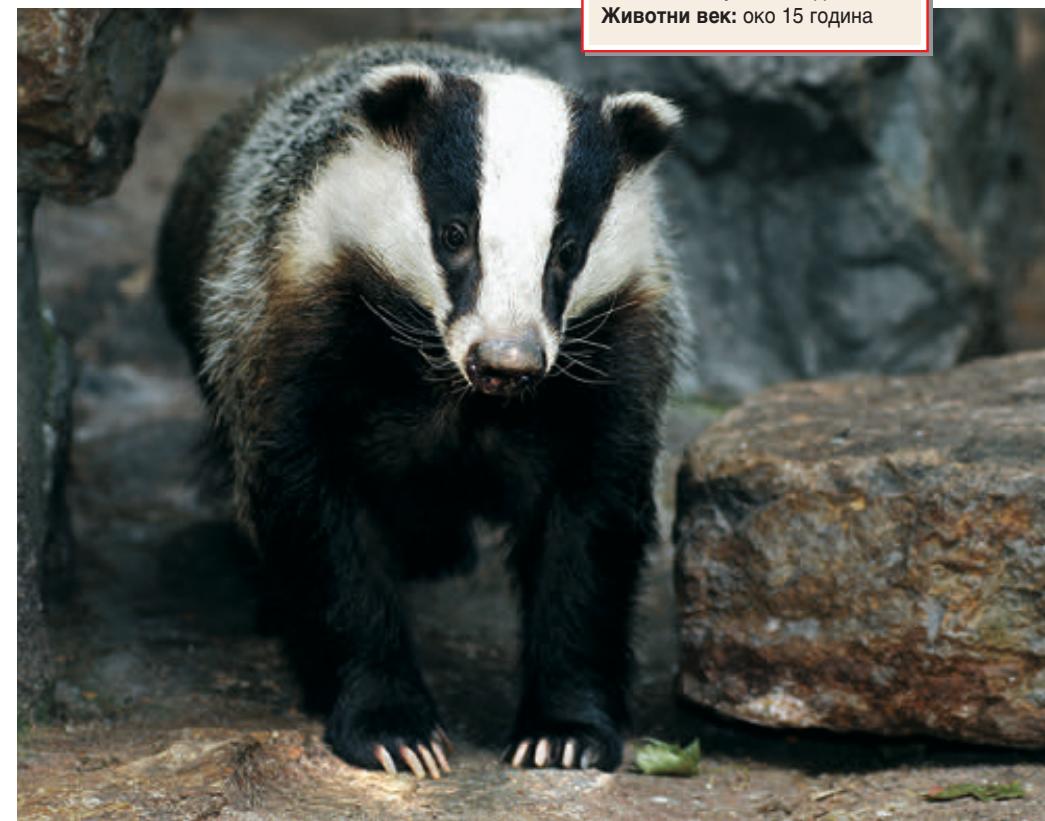
ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Ноћне су животиње. Одрасли мужјак се осамљује преко лета, а у зимском периоду удружују се са неколико женки. Пара се у фебруару и марта. Гравидитет траје два месеца. Женка рађа 4-10 младих.

- Творови су познати по непријатном мирису који испуштају из жлезда под репом.

Јазавац

Meles meles

Породица: Mustelidae
Распрострањеност: Европа (осим севера), већи део Азије
Станиште: шуме, ливаде, поља
Животни век: око 15 година

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

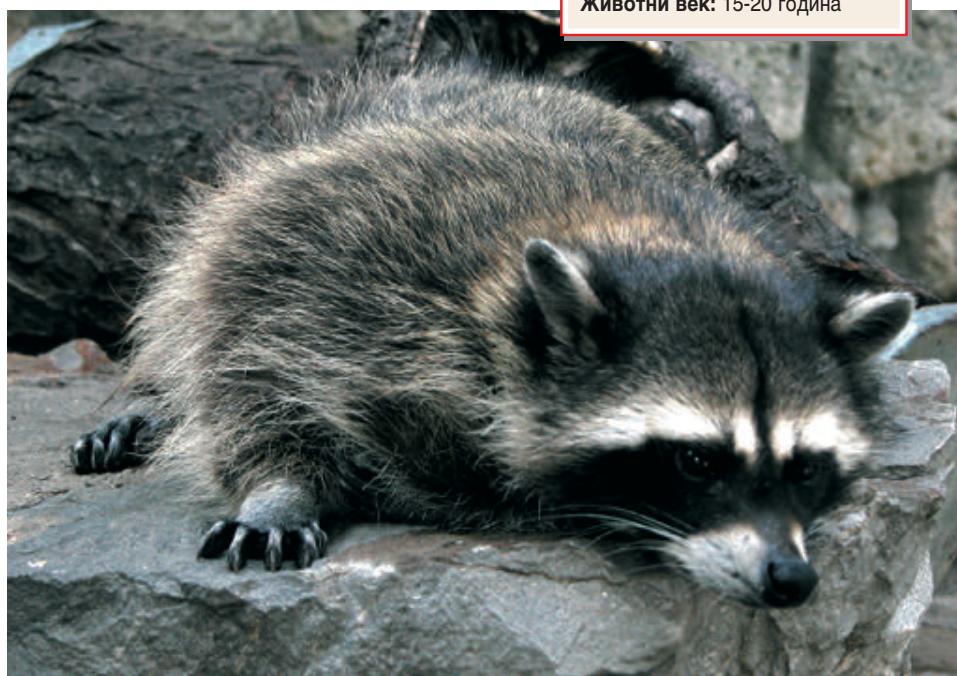
Живе појединачно или у мањим групама. Активни су у сумрак и ноћу. Под земљом праве дуге ходнике до јазбине. Пред крај јесени се припремају за зимски сан. Пара се од марта до августа. Гравидитет траје 7-8 недеља. Женка рађа до четири млада, који прогледају након 4-5 недеља, сисају око два месеца, а уз родитеље остају док не наврше осам месеци.

Амерички ракун

Procyon lotor

Живе усамљенички. Активни су током ноћи, док дан проводе у скровишту, спавајући. Добро се пењу и пливају. Током зиме их може бити 4-5 у истој јазбини. У том периоду троше залихе сала, али не падају у зимски сан. Паре се у јануару и фебруару. Гравидитет траје око два месеца. Женка рађа 2-4 слепа и безуба млада. Прогледају после две-три недеље, а сисају док не наврше два месеца.

28

ФОТО: ВУК БОЈОВИЋ

- Ракуни су сваштоједи. Једу рибу, јаја, воће и поврће, зрневље и разне бобице. Пре јела храну потапају у воду и трљају је предњим шапама као да је перу.

Породица: *Procyonidae*

Распрострањеност: јужни део Северне Америке

Станиште: шуме, мочваре, прерије, паркови

Животни век: 15-20 година

Белоноси коати-мунди

Nasua narica

- Дешава се да женке, поред својих младих, доје и туђе.

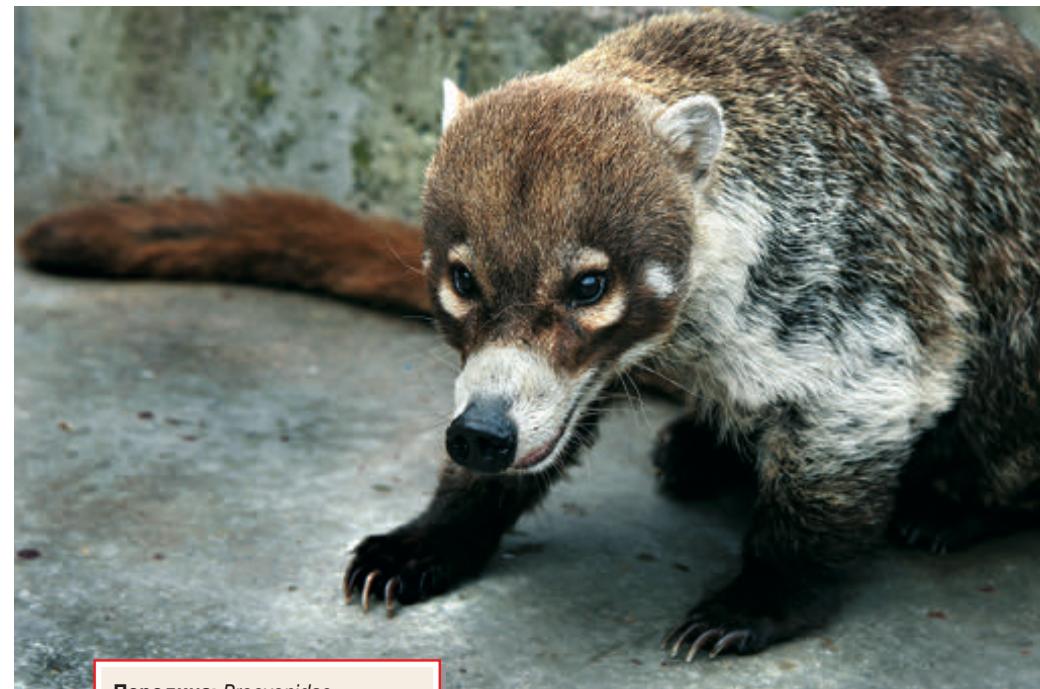

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: *Procyonidae*

Распрострањеност: Колумбија, Еквадор, Мексико, јужни део САД

Станиште: густе шуме, честари

Животни век: око 14 година

CITES: Appendix III

Живе у заједници коју чини до 20 чланова. Активни су током дана. Углавном бораве на земљи, али се добро сналазе и на дрвећу. Мужјаци бране територију. Паре се у фебруару или марта. Гравидитет траје око два и по месеца. Пошто се дешава да мужјаци убијају младе, женке напуштају чопор двадесетак дана пре порођаја. Оне тада граде засебно гнездо у којем рађају 2-7 слепих младунаца, тешких до 180 грама. Млади прогледају са једанаест дана, а сисају четири месеца.

29

Тибетански огличар

Selenarctos thibetanus ussuricus

Живе у паровима или породичним групама, са младима из једне или две генерације. Активни су у предвечерје и ноћу, док се преко дана одмарaju, на дрвећу или у пећинама. Лето проводе на надморској висини од око 3000 метара, а зими се спуштају у ниже пределе. Женка најчешће рађа два млада, након гравидитета који траје до осам месеци. Млади се обично рађају од децембра до марта, тешки су око 300 грама, сисају шест месеци, а уз мајку остају две-три године.

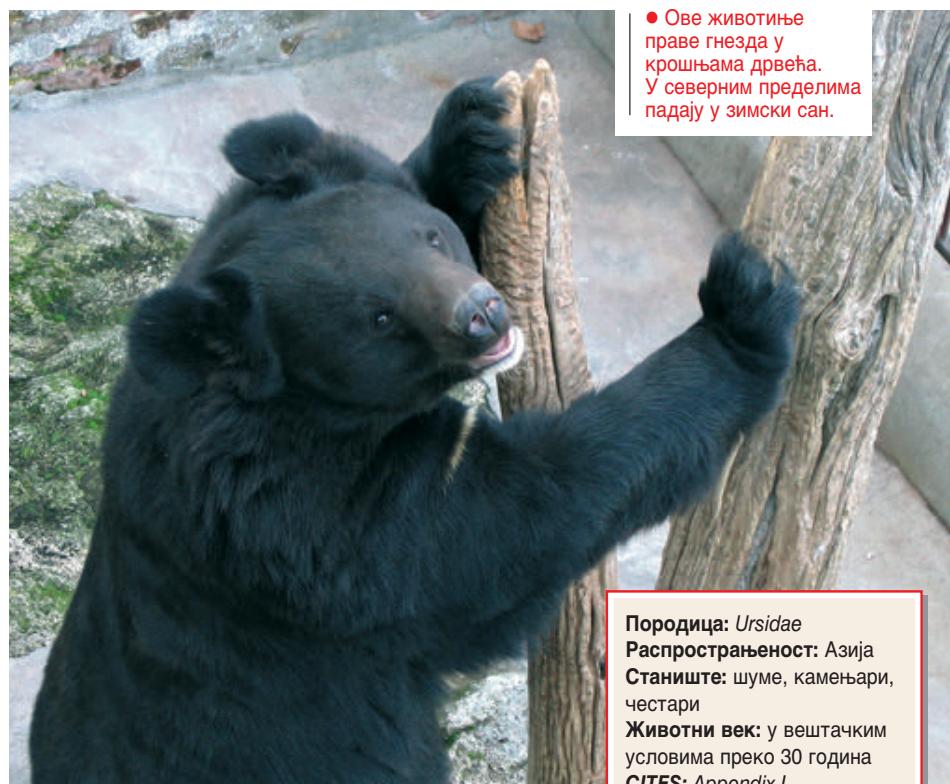

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Породица: Ursidae
Распрострањеност: Азија
Станиште: шуме, камењари, честари
Животни век: у вештачким условима преко 30 година
CITES: Appendix I

- Имају црно крзно са, издалека уочљивом, рачвастом белом шаром на грудима.

- Ове животиње праве гнезда у крошњама дрвећа. У северним пределима падају у зимски сан.

Европски мрки медвед

Ursus arctos arctos

Породица: Ursidae
Распрострањеност: планински делови Европе
Станиште: тешко приступачни планински предели, густе шуме, тундре
Животни век: 20-35 година
CITES: Appendix II

- Медведи су сваштоједи иако се, претежно, хране биљном храном.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Живе појединачно или у породичним групама. Најактивнији су у предвечерје и током ноћи. Јазбине праве у пећинама или под наслагама грања. Зиму преспавају. Женка једанпут годишње, после гравидитета од око осам месеци, рађа до троје младих, који су тешки 350-680 грама. Потпуно се осамостале кад наврше две године.

● Млади медведи, ако се нађу у опасности, беже на високо дрвеће. Мајка их храбро брани од нападача, а то је често њихов отац или неки други одрастао мужјак.

Европски сиви вук

Canis lupus lupus

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Живе усамљенички или у чопорима. Најактивнији су ноћу. Лове у групама које чини и до 40 чланова, испољавајући притом задивљујућу брзину, снагу и лукавство. Паре се једанпут годишње, најчешће у јануару или фебруару. Гравидитет траје око два месеца. Женка рађа 4-6 младих, који прогледају након две недеље, сисају до 35 дана, а осамостале се са девет месеци.

Арктички вук

Canis lupus arctos

ФОТО: ВУК БОЈОВИЋ

Као резултат прилагођавања окружењу, ове животиње имају потпуно белу, дугу длаку и много веће шапе од европских сивих вукова, обрасле крзном и са доње стране.

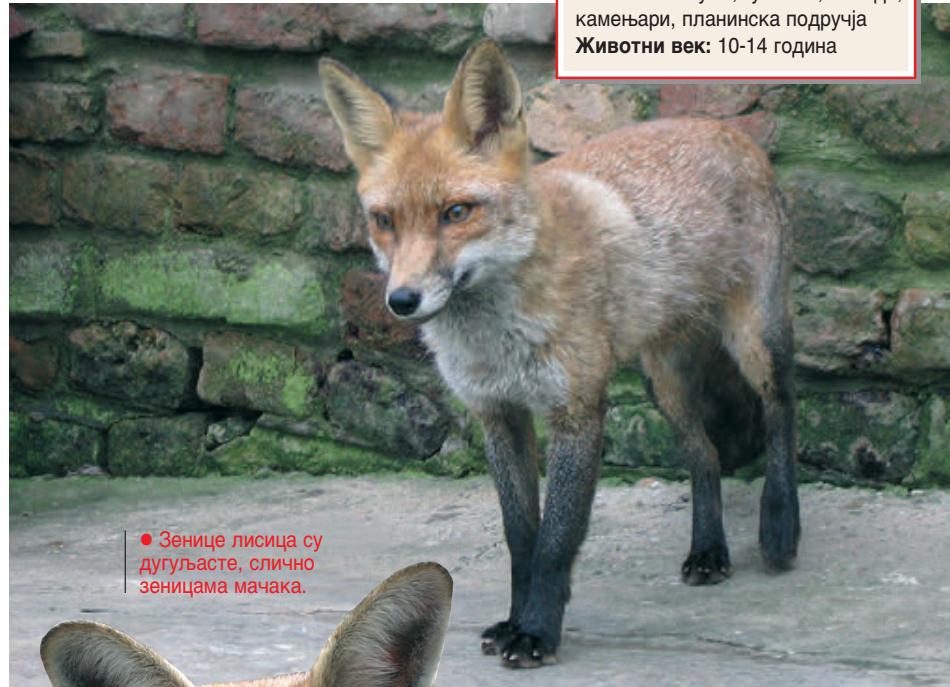
Породица: Canidae
Распрострањеност: север Европе, Канада, Аљаска
Станиште: шуме, простори покривени снегом и ледом
Животни век: преко 15 година
CITES: Appendix II

- У неким земљама вукови су истребљени, али је потом дошло до дегенерације многих животињских врста, у првом реду ловне дивљачи, због прекомерног размножавања. Покушаји да се вукови у таквим срединама поново размноже у дивљини, дају мале резултате.

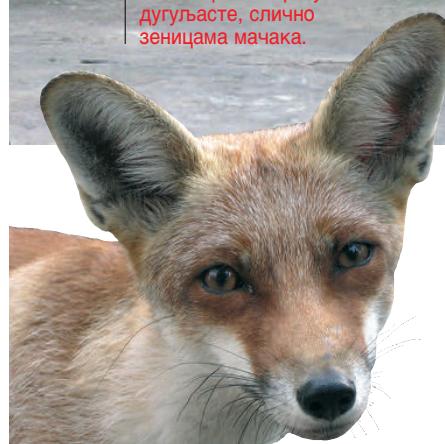

Риђа лисица

Vulpes vulpes

- Зенице лисица су дугуљасте, слично зеницима мачака.

Изван сезоне парења најчешће живе појединачно. Најактивније су током ноћи. Брлоге копају под дрвећем и жбуњем, а понекад се уселе и у напуштену јазбину јазавца. Паре се од децембра до фебруара. Након гравидитета, који траје око 53 дана, женка рађа 4-8 младих, који прогледају после две недеље. Сисају месец дана и за то време остају у брлогу. Мужjak снабдева женку храном. Млади се потпуно осамостале се са три-четири месеца.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Сребрна лисица

Vulpes vulpes fulva

- Породица: Canidae
Распрострањеност: Северна Америка
Станиште: шуме, планине, тундре
Животни век: до 14 година

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Подврста настала укрштањем европске риђе лисице и северноамеричке сиве лисице. Боја крзна варира од сребрне до скоро потпуно црне.

- Због атрактивног крзна, прети им опасност од изловљавања.

- Способне су да се попну на дрво.

Шумски рис

Lynx lynx

- Рис је највећа европска мачка. У стању је да улови јелена.

Породица: Felidae
Распрострањеност: планински делови Европе и Азије
Станиште: шуме, степовите заравни
Животни век: 16-18 година
CITES: Appendix II

Живе усамљенички. Активни су и дању и ноћу. Имају одличан њух. Када лове, сатима следе жртву или је чекају у заседи. У мају или јуну, после гравидитета који траје нешто дуже од два месеца, женка рађа 2-4 млада. Прве две недеље су слепи, а уз мајку остају док не наврше прву годину.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Мочварни рис

Felis chaus

Породица: Felidae
Распрострањеност: делта Нила, јужни и централни део Азије
Станиште: обале мочвара и бара, тропске кишне шуме
Животни век: око 14 година
CITES: Appendix II

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Живе усамљенички. И дању и ноћу су активни. Добри су пливачи, ловци и риболовци. Склоништа граде у густој трсци или користе напуштене јазбине других животиња. Полну зрелост достижу у другој години живота. Паре се током целе године. Женка, после гравидитета од око два месеца, рађа 3-6 младих.

• На Хималајима су ове животиње примећене чак и на надморској висини од 2400 метара.

Јагуарунди

Herpailurus yagouaroundi

Живе усамљенички. Активни су и дању и ноћу. Вешто се пењу по дрвећу. Скривају се у високој трави и пећинама. Често бораве крај текућих вода и веома су добри риболовци. Паре се од септембра до новембра. Након гравидитета који траје 70-80 дана, женка рађа до четири млада, који сисају 30 дана, а осамостале се са 15 месеци.

Породица: *Felidae*

Распрострањеност: од јужног дела САД до севера Аргентине

Станиште: шуме, степе, мочваре, саване

Животни век: око 15 година
CITES: Appendix I

- За разлику од других мањих мачака из Јужне Америке, које имају 36 хромозома, јагуарунди их има 38, исто колико пума и јагуар.

Пума

Felis concolor

• Млади се рађају са пегама, које нестају пред крај прве године живота.

• За пуму постоје још два назива: планински лав и кугар.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Живе усамљенички. Активне су и дању и ноћу. Пуме се тихо прикраду плену, шапама га оборе на земљу и шчепају зубима за врат. Након гравидитета од три месеца, женка рађа 2-4 млада. Они прогледају после две недеље, сисају 4-5 недеља, а уз мајку остају до половине друге године живота. Мужјаку женка не дозвољава да се приближи потомцима, јер постоји опасност да их он поједе.

Породица: *Felidae*

Распрострањеност: већи део Америке

Станиште: ивице шума, равнице обрасле травом, обронци планина

Животни век: око 18 година
CITES: Appendix I

- Пуме могу да скоче до шест метара у даљину.

Афрички леопард

Panthera pardus

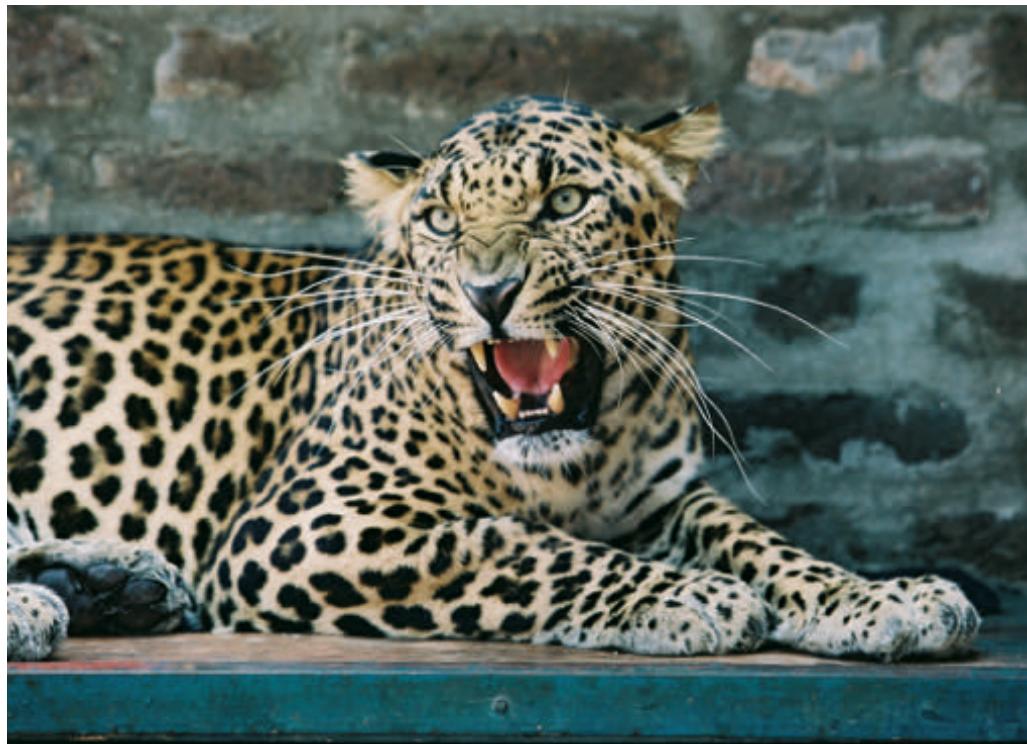

ФОТО: МАРТИН ЦАНДИР

Живе усамљенички. Активни су углавном ноћу. Лове из заседе или се, готово бешумно, прикрадају и нагло бацају на жртву. Одмарaju се у густој вегетацији или на гранама високог дрвећа. Након гравидитета, који траје нешто дуже од три месеца, женка рађа 2-3 млада, који се потпуно осамостале у другој години живота. Млади се, чим мало ојачају, уче вештини пењања на дрвеће.

- Леопарди су, сразмерно величини, изузетно снажне мачке. У стању су да уловљену животињу, тешку и до 45 килограма, у чеју струму одвукну на високо дрво.

ФОТО: МАРТИН ЦАНДИР

Породица: *Felidae*

Распрострањеност:

Африка, осим северних делова

Станиште: џунгле, планински предели

Животни век: око 20 година

CITES: Appendix I

- Црни пантери су, у ствари, леопарди. Они такође имају шаре на крзну, али се то код њих много теже примећује. Научници су дugo погрешно сматрали да такви примерци, црне боје, нису у стању да дају потомство.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Бенгалски тигар

Panthera tigris tigris

- Прапостојбина тигрова су хладни источни предели Сибира. Одатле су се, постепено, селили све до крањег југа Азије.

Породица: Felidae

Распрострањеност: већи део Азије

Станиште: кишне шуме, камењари, мочваре

Животни век: око 25 година
CITES: Appendix I

Живе усамљенички. Добро лове и ноћу и дању. Вешто се прикрадају жртви, да би, кад јој се доволно приближе, великом брзином потрчали за њом.

Гравидитет траје око три и по месеца. Женка одабира скровито место на којем рађа 2-4 млада. Првих петнаестак дана, тигрићи су слепи. Мајка се сама брине о њима. Већ после три месеца почиње да их учи лову.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Сибирски тигар

Panthera tigris altaica

Породица: Felidae

Распрострањеност: Сибир, север Кине, Кореја

Станиште: мочваре, шуме, сибирске низије

Животни век: око 25 година
CITES: Appendix I

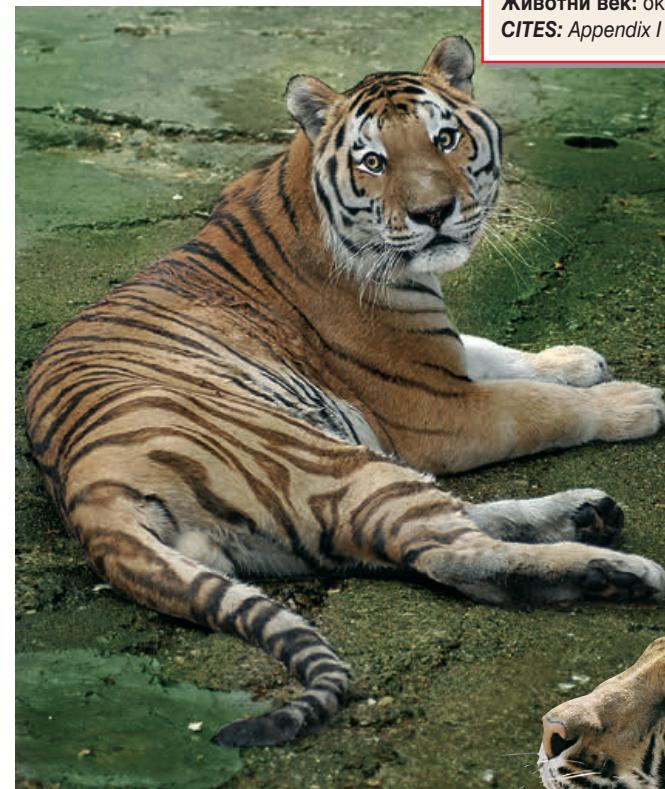

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Сибирски тигрови су највећи представници породице мачака. Називају их још и: манџуријским, амурским или усуријским тигровима. Данас у дивљини живи свега око 200 ових животиња, а нешто више од 500 их има у зоо-вртовима и резерватима.

- Тигрови су по грађи тела толико слични лавовима да се међусобно могу укрштати и давати потомство, али тако добијене животиње, међу којима има тигрова са гравом и лавова без гриве, не могу даље да се размножавају.

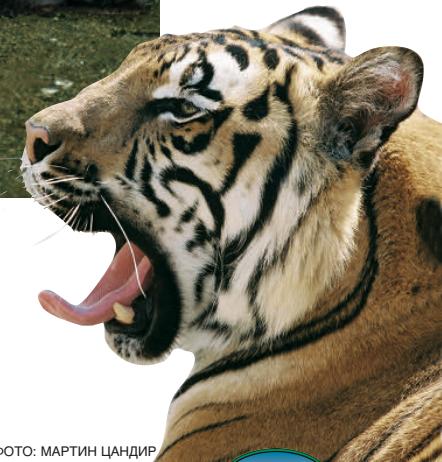

ФОТО: МАРТИН ЦАНДИР

Афрички лав

Panthera leo

- Лава, због раскошне гриве, често називају царем животиња.

- За пленом, на кратко, могу да потрче брзином већом од 50 километара на сат.

- Иако главну улогу у лову имају лавице, одрасли мужјаци хране се пре њих.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Живе у чопору који чине један или више одраслих мужјака, неколико женки и њихови млади. Лове у групама. Неколико чланова издвоји жртву и потера је према осталима, који чекају у заседи. Ловину нападају тек кад им приђе ближе од 30 метара. Бораве на надморским висинама до 3000 метара. Након гравидитета, који траје око три и по месеца, женка рађа 2-5 младих, који прогледају после две недеље, сисају до два и по месеца, а осамостале се по истеку прве године живота. Млади мужјаци, чим постану полно зрели, бивају протерани из чопора. Принуђени су да, када довољно ојачају, борбом отерају предводника неке друге групе лавова и заузму његово место. Женке остају у породици. Никада се није догодило да женка пређе из једног чопора у други.

- Често се деси да им прогоњена животиња измакне. Према неким запажањима, лов се успешно заврши само у 20 одсто случајева.

- Да би лавица остала гравидна, потребно је да се пари око 2000 пута.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Азијски слон

Elephas maximus

- Сматра се да је човек припитомио првог азијског слона пре око 5000 година.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Женке са младима у оквиру крда формирају групу, док се мужјаци држе по страни. Женка рађа сваке треће или четврте године. Гравидитет траје до 22 месеци. Најчешће се рађа једно младо, тешко до 100 килограма и високо око метар. Слон убрзано расте првих петнаест година, а затим се овај процес, нешто спорије, одвија до краја живота.

Породица: Elephantidae
Распрострањеност: Азија
Станиште: влажне прашуме, травнати предели, мочваре
Животни век: око 70 година
CITES: Appendix I

- Помоћу инфразвучних сигнала слонови се међусобно споразумевају на удаљености до 20 километара.

- Азијски слон достиже тежину од пет тона. По тежини, заузима треће место међу копненим сисарима (после афричког слона и белог афричког носорога).

Ротшилдова жирафа

Giraffa camelopardalis rothschildi

Породица: Giraffidae
Распрострањеност: Африка јужно од Сахаре
Станиште: шуме, саване, степе
Животни век: у дивљини око 25 година

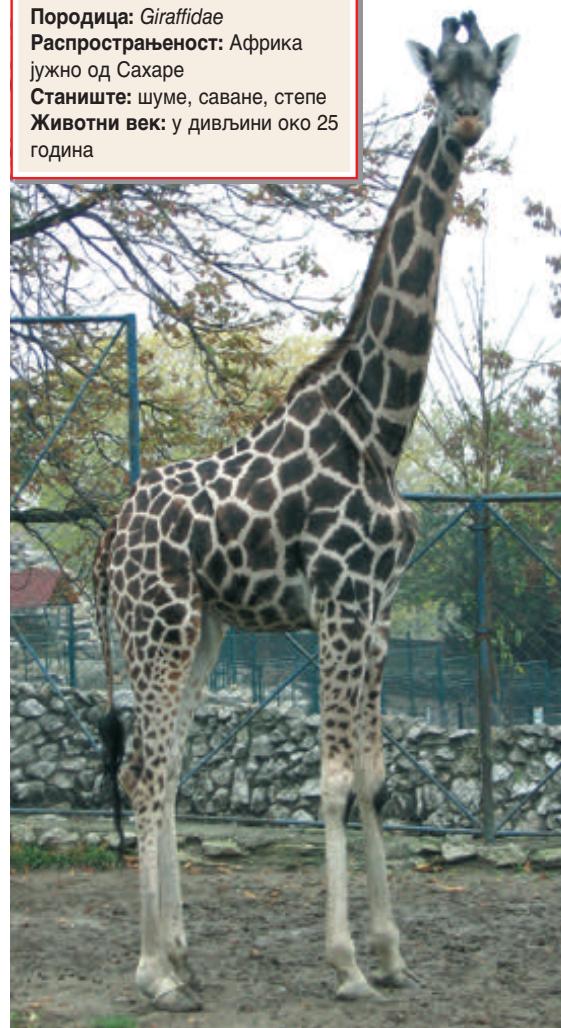

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

- Сматра се да су ове животиње неме, али је установљено да, када се уплаше, испуштају звуке који личе на тихо гргољење.

Живе у крдима која чини до 40 чланова. Од нападача се бране ударцима ногу, којима могу усмртити чак и лава. При трчању достижу брзину од 50 километара на сат. Сну посвећују, у просеку, мање од два часа на дан, а хране се и до 20 часова дневно. Омиљена храна им је лишће акације, које беру гипким језиком, вешто избегавајући опасне бодље. У стању су дugo да издрже без воде. Гравидитет траје око 14 месеци. Женка рађа једно младо, високо до 180 центиметара и тешко до 50 килограма.

- Жирафе су највише животиње на свету и једини сисари који се рађају с роговима. Иако им је врат веома дуг имају, као и остали сисари, свега седам вратних пршљенова.

Једногрба камила

Camelus dromedarius

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Постојина једногрбих камила је Африка. У пустињама Аустралије живе потомци пренетих примерака, који су у међувремену подивљали. Кад се добро нахране и напоје, ове животиње могу дugo да издрже без воде. Јахаћа камила може дневно да пређе и до 140 километара. Паре се од јануара до априла. Гравидитет траје 385-440 дана. Женка рађа једно младо, тешко до 40 килограма. Оно сиса док не наврши прву годину.

Породица: Camelidae
Распрострањеност: северни део Африке, крајњи запад Азије, Аустралија
Станиште: пустиње
Животни век: 40-50 година

Двогрба камила

Camelus bactrianus

Живе у групама састављеним од једног мужјака и неколико женки. Сматра се да су људи почели да их припитомљавају пре више од 3500 година. Данас готово да их и нема у дивљини. Добро су прилагођене животу у пустињи. Паре се током фебруара. После гравидитета од 13 месеци, женка рађа једно младо, које сиса око 16 месеци.

- Погрешно је веровање да камиле у грбама чувају резерве воде. Истина је да воду могу неко време задржавати у кесастим желудачним продужецима.

Породица: Camelidae
Распрострањеност: Азија
Станиште: травнате области, пустиње, полупустиње
Животни век: 40-50 година

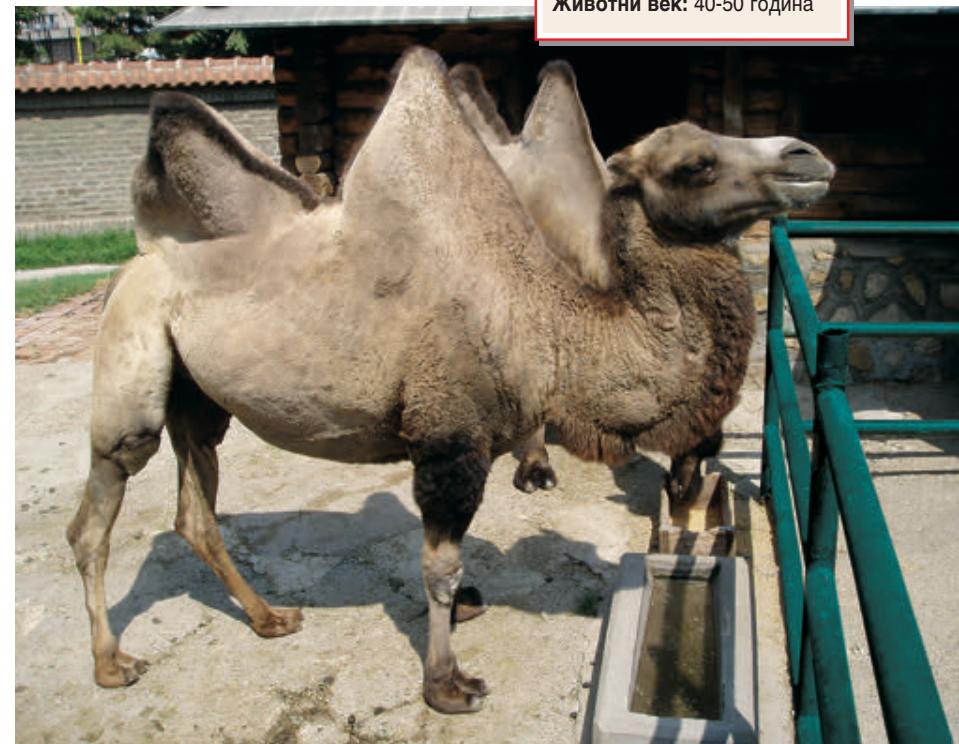

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Лама

Lama glama

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Живе у групама, на надморским висинама између 2200 и 3800 метара. Веома су друштвене. Добро су прилагођене животу на високим планинама, где је ваздух веома разређен. У стању су да се брзо крећу, јер истовремено подижу предњу и задњу ногу са исте стране тела. Паре се током целе године. Гравидитет траје око годину дана. Женка рађа једно младо, тешко до 13 килограма. Оно одмах устаје, и већ након једног сата прилази мајци да би сисало.

- Крв ових животиња садржи више црвених крвних зринаца од крви било ког другог сисара.

- Ламе су у стању да, на веома великој висини и по врло стрмој стази, носе терет од педесетак килограма.

Европски јелен

Cervus elaphus hippelaphus

Женке и млади живе у крдима, а мужјаци формирају мање групе. Најактивнији су у сумрак. У време парења мужјаци се међусобно боре, трудећи се да освоје што је могуће већи број женки. Двобојима претходи снажна рика. Паре се од августа до октобра. У мају или јуну следеће године, женка рађа до два млада, који сисају 3-4 месеца.

Породица: Cervidae
Распрострањеност: Европа, изузев северних предела
Станиште: шуме, честари, мочваре
Животни век: у дивљини око 20 година, у вештачким условима до 30

- Рогови европског јелена могу бити дуги до 120 центиметара.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Сибирски срндаћ

Capreolus capreolus pygargus

Породица: Cervidae

Распрострањеност: Сибир,
европски део Русије

Станиште: шуме, степе, поља

Животни век: у дивљини 10-12
година, у вештачким условима
до 18

- Ово је
најкрупнија од
три подврсте
срндаћа.

Током лета живе појединачно или у пару, а зими се окупљају у групе које чини до 10 чланова. Активни су ноћу и у рано јутро. Пара се у јулу и августу. Гравидитет траје 280 дана, од чега прва четири месеца припадају фази "успаваног" ембриона. Женка, у мају или јуну, рађа до два млада, који сисају 4-5 месеци.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Сибирски козорог

Capra sibirica

Породица: Bovidae

Распрострањеност: централни
део Азије

Станиште: литеце, камењари,
пашњаци

Животни век: око 16 година

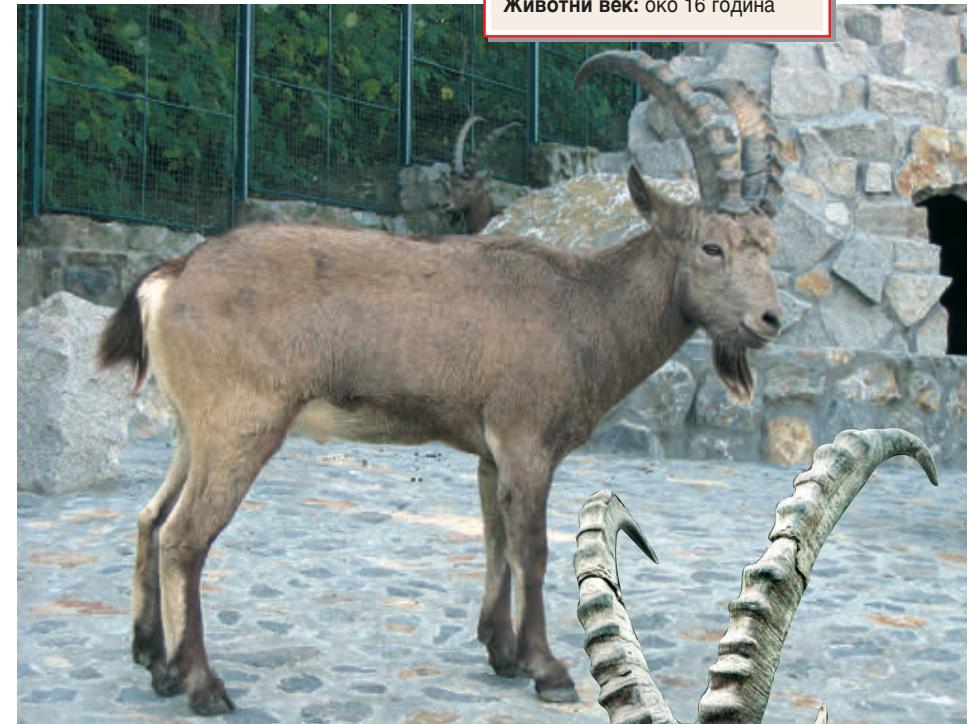

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Формирају породична стада, у оквиру којих се мајке са младима издвајају у посебну групу. Активни су током дана. Бораве на надморским висинама до 5000 метара. У зимском периоду спуштају се у ниже пределе. Спратно скачу и пењу се по камењарима и стрмим стенама. Полну зрелост достижу крајем друге године живота. Гравидитет траје 155-180 дана. Женка рађа до два млада.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Хималајски тар

Hemitragus jemlahicus

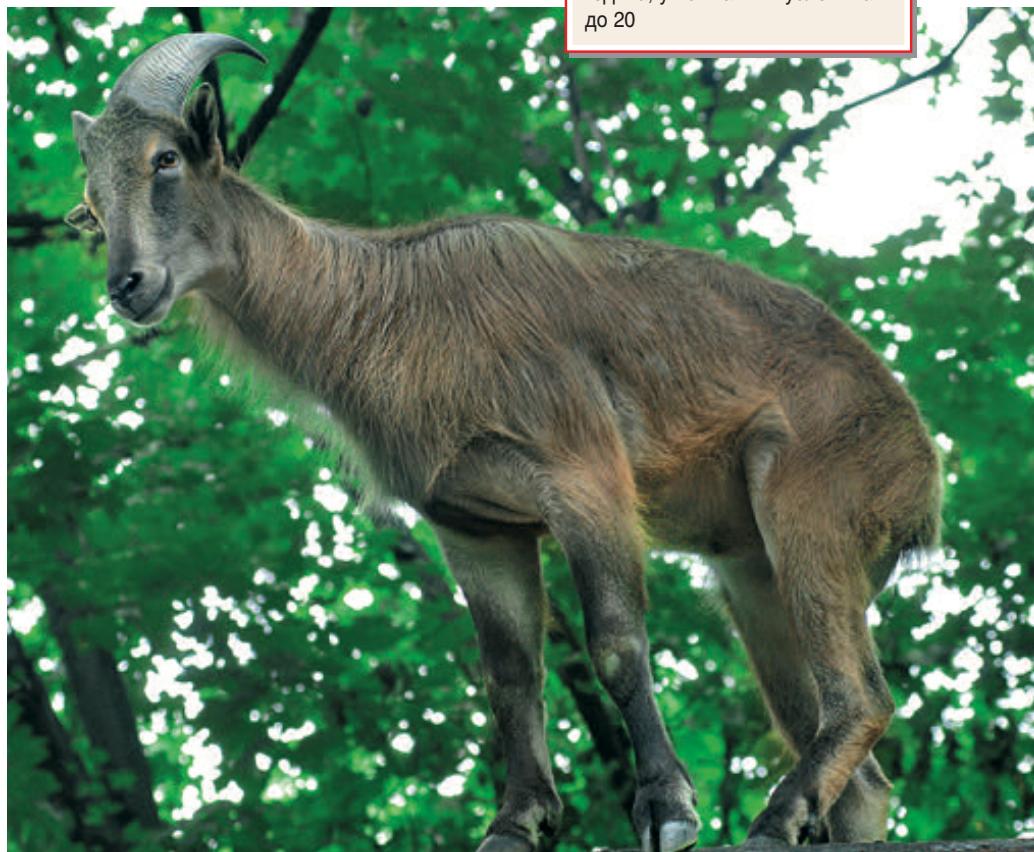

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Живе у стадима која чини 15-80 чланова. Старији мужјаци живе усамљенички. Спредно се крећу по стрмим камењарима. Паре се од октобра до јануара. Гравидитет траје седам месеци. Женка рађа једно младо, које сиса шест месеци, а уз мајку остаје до две године.

Породица: *Bovidae*

Распрострањеност: Хималаји

Станиште: стене, тешко приступачни планински предели
Животни век: у дивљини 10 година, у вештачким условима до 20

Снежна коза

Oreamnos americanus

- Старост ових животиња може се установити према броју прстенова на роговима.

- Мужјаци се боре за превласт тако што се, стојећи један уз другог, боду оштрим роговима док слабији не уступче.

Породица: *Bovidae*

Распрострањеност: запад Канаде, северозапад САД

Станиште: стеновите планине
Животни век: до 20 година

● Постоји податак да је снежна коза усмртила одраслог гризлија, наневши му два убода у срце својим оштрим роговима.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Мужјаци живе сами, осим у време парења. Женке са младима формирају невелике групе. Ове животиње су активне од предвечерја до јутра. Изванредни су пењачи. Паре се од новембра до јануара. Гравидитет траје 150-180 дана. Женка, на тешко приступачном месту, рађа до три млада. Њима прети опасност да постану плен пуме или риса, а дешава се и да страдају услед пада са велике висине, при покушају да следе одрасле. Уз мајку остају док не наврше прву годину.

Берберска овца

Ammotragus lervia

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Обично женке са младима живе у стадима, док се мужјаци осамљују све до сезоне парења. Берберске овце су активне ујутру и увече. Преко дана се скривају по камењару. Живе на надморским висинама до 3700 метара. Могу дugo да издрже без воде. Паре се најчешће од септембра до новембра. Могућа су два јагњења годишње. Гравидитет траје 160 дана. Женка рађа једно младо, које је одмах способно да се креће по каменитом терену.

Породица: Bovidae
Распрострањеност: северни део Африке
Станиште: брдовити, тешко приступачни предели, пустинске планине
Животни век: око 20 година
CITES: Appendix II

- Берберска овца представља природну спону између овце и козе.

- Ово је једина афричка дивља овца која није добијена укрштањем различитих врста.

Муфлон

Ovis aries musimon

Породица: Bovidae
Распрострањеност: средњи и јужни део Европе
Станиште: степовити предели, планински пашњаци, шуме
Животни век: 15-20 година

Потичу са острвља Средоземља, одакле су пренети и у друге делове света. Живе у стадима која чини 10-30 чланова. Предводници су старији мужјаци. Најактивнији су у сумрак и ноћу. Паре се у октобру и новембру. Гравидитет траје око пет месеци. Женка рађа до два млада, која сисају док не наврше шест месеци.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Црноглава овца

Ovis aries domestica

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Спадају у маснотртичне расе афричких оваца. Порекло воде од црноглавих маснотртичних персијских оваца, које су насељене у Јужноафричкој Републици 1971. године. Тело им није покривено вуном него длаком, која се лиња. Снажна телесна грађа омогућава им опстанак на пустинским теренима, где прелазе велика растојања у потрази за храном. Женка рађа једно јагње, ређе два.

ФОТО: БРАНКО СТЕВАНОВИЋ

Јак

Bos grunniens

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: *Bovidae*
Распрострањеност: Тибет,
Хималаји
Станиште: висоравни, сувови
планински предели
Животни век: до 25 година

Женке са младима формирају крда која броје до 200 животиња. Одрасли мужјаци им се придружују у време парења. Остатак године мужјаци проводе у групама састављеним од десетак чланова или усамљенички. Бораве на надморским висинама до 6000 метара. Постају способни за размножавање кад наврше шест година. Гравидитет траје 258 дана. Женка у јуну рађа једно младо, које сиса док не наврши прву годину. Младе женке остају у крду, а мужјаци га напуштају после три године.

- Дужина рогова женке јака може да досегне пола метра, а мужјака и читав метар.

- Сматра се да је јак први пут припитомљен пре око 2000 година.

Амерички бизон

Bison bison

Живе у крдима која се селе с места на место. При трчању постижу брзину већу од 50 километара на сат. Женке и млади се најчешће издвајају у засебну групу. Током сезоне парења мужјаци се боре за превласт у крду. Након гравидитета, који траје 270-300 дана, женка рађа једно тело.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

- Почетком XIX века бизона је у преријама било на десетине милиона. Данас их је, нажалост, остало толико мало да им прети истребљење. Бели досељеници су их немилице убијали из забаве, а професионални ловци због крзна и укусног језика.

Породица: Bovidae
Распрострањеност: Северна Америка
Станиште: данас само резервати
Животни век: око 20 година
CITES: Appendix I

Еланд антилопа

Taurotragus oryx

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Живе у крдима која чини 10-70 чланова. Међутим, у време миграција и великих суша, крдо може бити и три пута веће. Активне су ујутру и у смирај дана, док најтоплији део дана проводе одмарajuћи се у сенци. У сезони парења честе су борбе мужјака. Гравидитет траје 250-270 дана. Женка рађа једно младо, које сиса до шест месеци, а остаје уз мајку док не наврши прву годину.

- Спадају у најкрупније антилопе. На кратке стазе, развијају брzinu од 70 километара на сат.

Грантова зебра

Equus burchelli granti

- Као што не постоје два човека са истим отисцима прстију, тако не постоје ни две зебре са истоветном комбинацијом шара.

- Зебре се могу укрштати са коњима или магарцима, али тако добијене животиње не могу даље да се размножавају.

ФОТО: МАРТИН ЦАНДИР

- Остаће заувек нејасно да ли је зебра црна или бела. Африканци је сматрају црном животињом са белим пругама, док остатак света тврди да јој је тело бело а пруге црне.

Породица: Equidae

Распрострањеност: јужни део Африке

Станиште: степе, саване, полупустинje, брдовити предели

Животни век: 20-25 година

Живе у велиkim крдима или у групама које се састоје од једног мужјака, 6-7 женки и њихових младунаца. Током сушних периода прелазе више стотина километара у потрази за храном. Пара се током целе године. Гравидитет траје око 11 месеци. Женка рађа једно младо. Неколико минута након рођења оно устаје, а већ после 45 минута може да трчи.

ПТИЦЕ

ВЕЛИКЕ ТРКАЧИЦЕ

Афрички ној

Struthio camelus

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

- Нојеви никад не скривају главу под песком али, у случају опасности док леже на јајима, врат спуштају ниско на тло и постају тешко видљиви.

Породица: Struthionidae
Распрострањеност: Африка јужно од Сахаре
Станиште: равнице, сушне области, полупустине, саване, шуме
Животни век: преко 40 година
CITES: Appendix I

Станарице. Формирају породична јата која чине мужјак, четири-пет одраслих женки и њихови млади. Највеће су птице на свету. Нису способне за лет али зато трчеши, на кратке стазе, достижу брзину од седамдесетак километара на сат, при чему праве кораке дуге до четири метра. У стању су да у трку нагло промене правац. Јаје ноја тешко је до килограм и по. Свака од полно зрелих женки из групе у заједничко гнездо положи до 12 јаја, на којима лежи мужјак. Понекад, током хладних периода, у лежању на јајима дању учествује и женка. Инкубација траје око 45 дана. О младима се брине мужјак и само једној женки, љубимци, дозвољава да му у томе помаже.

Ему

Dromaius novaehollandiae

ВЕЛИКЕ ТРКАЧИЦЕ

- Женке се оглашавају дубоким кратким звуцима налик на бубњање, а мужјаци шише и грохћу.

Ван сезоне размножавања живе окупљени у мања јата, која чине један мужјак и неколико женки. Склони су номадском начину живота. Ово су највеће птице у Аустралији, а друге по величини у свету. При трчању, достижу брзину од педесет километара на сат. Прија им близина воде. У сезони размножавања, која траје од почетка априла до краја јула, женка полаже, најчешће, 9-11 тамнозелених јаја, на којима лежи мужјак. Инкубација траје 56-60 дана. Млади се сасвим осамостале после осам месеци. Одрасле женке су теже од мужјака и могу достићи тежину од 45 килограма.

Породица: Dromaididae
Распрострањеност: Аустралија
Станиште: кишне шуме, равнице богате водом и вегетацијом
Животни век: у дивљини 5-10 година, у вештачким условима до 40
CITES: Appendix II

Двореси казуар

Casuarius casuarius bicarunculatus

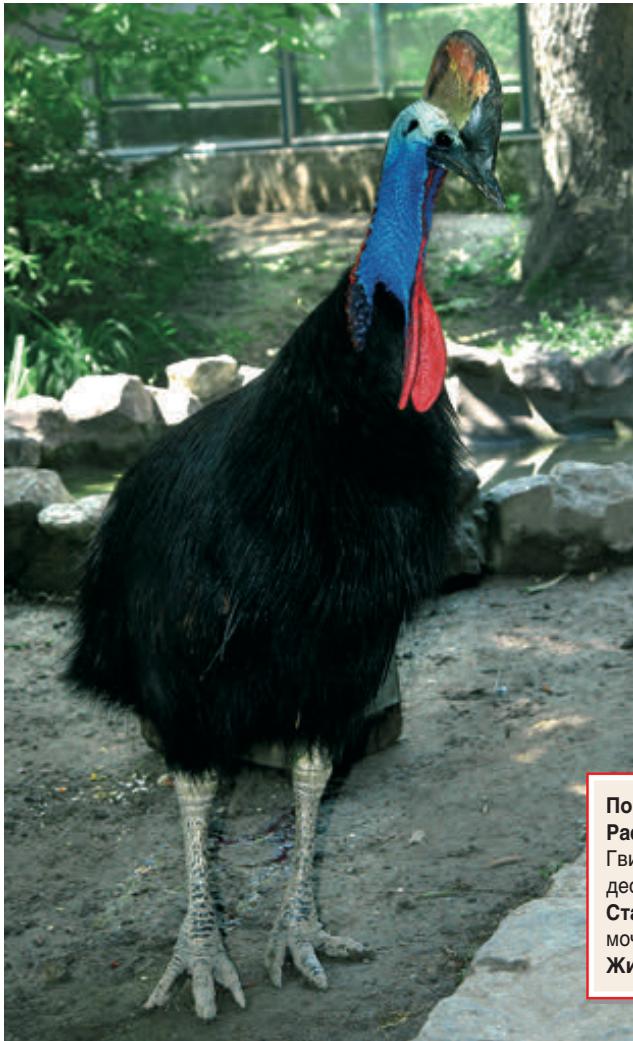

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: Casuariidae

Распрострањеност: Нова Гвинеја, североисточни део Австралије

Станиште: тропске шуме, мочваре, речне долине

Животни век: око 60 година

- Трчећи, чак и ако наилазе на препреке, у стању су да достигну брзину од четрдесет пет километара на сат. Док се провлаче кроз густо растине, коштани израштај на глави и чврсто перје на рубовима крила штите их од повреда.

Станарице. Живе појединачно. Најактивнији су у рано јутро и у предвечерје. Кад се нађу у опасности беже, или се бране ударцима ногу које су наоружане дугачким канџама налик на бодеже. Сезона размножавања траје од почетка јула до краја септембра. Женка се пари са више мужјака и сваком од њих препушта по једно легло са највише осам јаја. Мужјак лежи на јајима око месец и по, а затим се брине о младима све док не наврше девет месеци.

Нанду

Rhea americana

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Породица: Rheidae

Распрострањеност: Јужна Америка

Станиште: пампаси, травнати предели близу река и мочвара

Животни век: око 50 година

CITES: Appendix II

Станарице. Током сезоне парења живе у јатима која чине мужјак и пет-шест женки, а потом се окупљају у веће групе. Старији мужјаци се повлаче из јата и живе усамљенички. Ово су највеће америчке птице. Од непријатеља се спасавају тако што беже или налазе погодан заклон. Ако су доволно велики, сукобљавају се са нападачем показујући велику срчаност. Мужјак припрема гнездо у које неколико женки полаже најчешће 12-30 јаја, али се дешавало да у гнезду буде и 60 јаја. Инкубација траје 38-42 дана. На јајима лежи искључиво мужјак. По излегању, он се брине о младима најмање шест недеља.

Андски кондор

Vultur gryphus

- Распон крила андског кондора досеже 360 центиметара.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Живе усамљенички или у паровима. Бораве на надморским висинама до 5500 метара. Највеће су птице које лете. Мужjak је атрактивнијег изгледа и крупнији је од женке. Имају одличан вид. Упркос величини, нису неспретни. У стању су дуго да једре кроз ваздух. Трагајући за храном, удаљавају се и до 200 километара од гнезда. Постају способни за размножавање између шесте и осме године. Женка сваке друге године снесе једно јаје. Инкубација траје 54-60 дана. Млади се одвајају од родитеља у другој години живота.

Породица: *Cathartidae*

Распрострањеност: Анди и Кордиљери

Станиште: планински предели, литице надомак мора

Животни век: у дивљини 25-30 година, у вештачким условима до 75
CITES: Appendix I

- Кондори се углавном хране стравинама, али понекад једу и јаја или птиће морских птица.

Белоглави суп

Gyps fulvus

- Ове птице се хране остатцима угинулих животиња и зато их зову чистачима природе.

ФОТО: РАДЕ ПРЕЛИЋ

Породица: *Accipitridae*

Распрострањеност: Африка, јужни део Европе, југозападни део Азије

Станиште: кланци, клисуре са слабом вегетацијом

Животни век: до 40 година

CITES: Appendix II

- Стари српски назив за белоглавог супа је крагуј. Некада их је на овим просторима било толико да је и град Крагујевац добио име по њима.

Обично живе у великим групама, а гнезде се у паровима који остају заједно до краја живота. Када полете, једре сатима користећи топле ваздушне струје. Гнезда граде на високим, тешко приступачним планинским литецима. Женка полаже једно јаје на коме, смењујући се, оба родитеља леже 48-54 дана. Млади се осамостале крајем четвртог месеца живота.

- На реци Увац, код Нове Вароши, постоји хранилиште за белоглаве супове. Једна њихова колонија налази се у кањону Трешњице, код Љубовије.

Афрички црни лешинар

Necrosyrtes monachus

Породица: Accipitridae
Распрострањеност: јужни део Африке
Станиште: саване, обалска подручја, равнице
Животни век: до 35 година
CITES: Appendix II

Станарице. Годинама користе иста гнезда. Захваљујући дугим крилима, могу дugo да једре кроз ваздух. Бораве на надморским висинама до 1800 метара. Женка положе једно јаје, на коме лежи 46 дана. За то време мужјак је храни. О младима се брину оба родитеља. Птићи оперјају са 40 дана, а полете кад наврше четири месеца.

- Ове птице су, као и сви други лешинари, веома пројдрљиве. Понекад се толико наједу да веома тешко узлете.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Бела кања

Neophron percnopterus

Делимичне селице. У рану зору полећу у потрагу за лешинарама. Једу птиће и јаја других птица, пљачкајући њихова гнезда. Беле кање из хладнијих области зиму проводе у централном делу Африке и Индији. Женка положе два јаја на којима оба родитеља, на смену, леже 42 дана. Млади постају самостални три месеца по излегању.

- Јаја великих птица разбијају тако што бацају камен на њих.

Породица: Accipitridae
Распрострањеност: јужни део Европе, јужни део Азије, северни и централни делови Африке
Станиште: камените области, степе, полупустинje
Животни век: преко 30 година
CITES: Appendix II

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

- Беле кање су најманни европски лешинари.

Брадан

Gypaetus barbatus

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Станарице. Живе усамљенички или у паровима који остају заједно до краја живота. Назив брадан потиче од дугих црних чекиња које под кљуном формирају чуперак налик на браду. Одлични су летачи. Једре кроз ваздух користећи узлазне струје. Трагајући за храном удаљавају се до 20 километара од гнезда. Гнезде се једанпут годишње, крајем јануара или почетком фебруара. Женка полаже једно или два јаја, на којима оба родитеља леже, на смену, два месеца. Млади остају у гнезду непуна четири месеца. Велики број младих не преживи прву годину.

- Процењено је да је у Европи остало свега деведесетак парова брадана.

- Понекад се хране корњачама, птицама и мањим сисарима, али најчешће костима и коштаном сржи угинулих животиња. Отуда за брадана постоји још један назив - костоберина.

Породица: *Accipitridae*

Распрострањеност: југ Европе, централни део Азије, планински делови Африке

Станиште: високе стеновите планине

Животни век: у дивљини око 20 година, у вештачким условима знатно дуже

Cites: Appendix II

Орао белорепан

Haliaeetus albicilla

- Стојећи на литици или високој грани, вребају плен на који се, у погодном моменту, обрушавају.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Живе у паровима који остају заједно током читавог живота. Делимичне су селице. У пределима где су зиме довољно благе, не напуштају своју територију.

Гнезде се једанпут годишње, од фебруара до маја. На високим стаблима или литицама, од грана и шиља, грађе велика гнезда и обложу их маховином и травом.

Женка полаже једно или два јаја на којима оба родитеља, смењујући се, леже до 45 дана, а затим се заједно брину о младима. Птићи напуштају гнездо после три месеца.

Велики број младих не преживи прву зиму.

Породица: *Accipitridae*

Распрострањеност: део Гренланда, Европа, северни и централни део Азије

Станиште: околина великих језера и бара, морске обале, камењари

Животни век: у дивљини до 25 година, у вештачким условима преко 40

CITES: Appendix I

Орао белоплећан

Haliaeetus pelagicus

Породица: Accipitridae
Распрострањеност: Камчатка, обале Аљаске
Станиште: речне и језерске долине, морске обале, шуме
Животни век: преко 40 година
CITES: Appendix II

Делимичне селице. Живе појединачно. Лове тако што се обрушавају на плен или, стојећи на санти леда, хватају рибу из воде. Почетком априла женка полаже до три јаја. Инкубација траје до 40 дана. Млади се излегују у средином маја, а оперјају почетком септембра.

• У просеку, само се из половине положених јаја излегу млади, а и од њих угине готово трећина.

ФОТО: ЈОВО МАМАУЛА

Сури орао

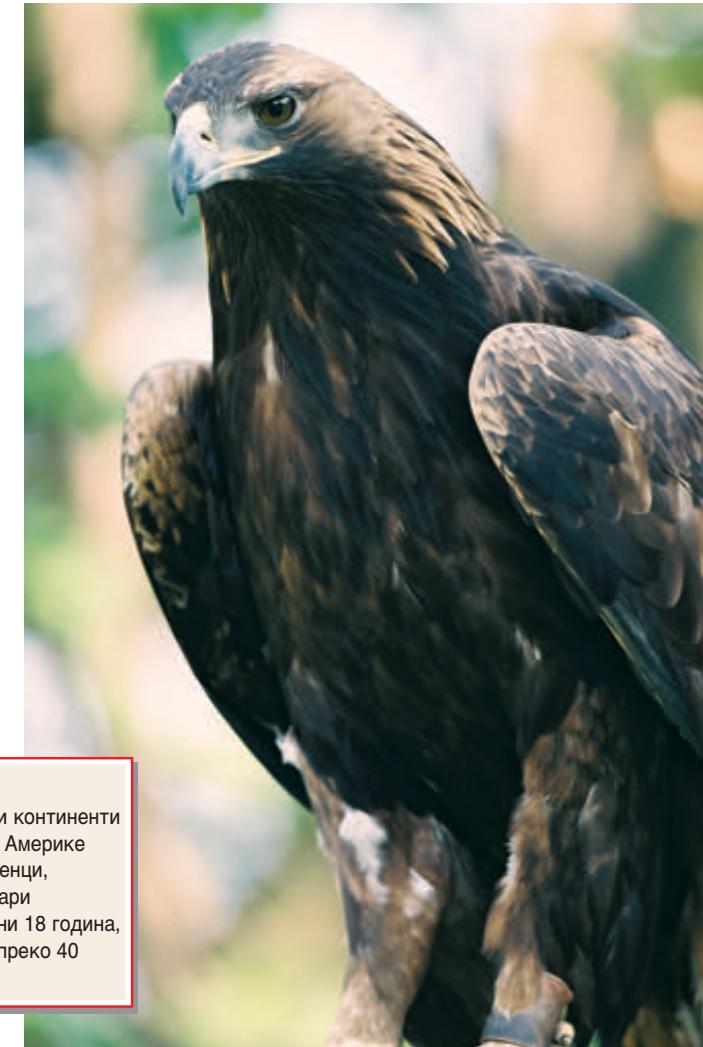
Aquila chrysaetos

Делимичне селице. Живе у паровима који остају заједно током читавог живота. Пар најчешће лови заједно. Плен хватају у бришћем лету, снажним и оштрим канџама. Гнезде се у периоду март-април. У гнездо, начињено на неприступачној стени или високом дрвету, женка полаже два јаја, на којима лежи до 45 дана. Млади напуштају гнездо након 80 дана. По правилу, преживију само старије и јаче младунче пошто избаци из гнезда оно слабије.

Породица: Accipitridae
Распрострањеност: сви континенти осим Аустралије и Јужне Америке
Станиште: планински венци, литице, кањони, камењари
Животни век: у дивљини 18 година, у вештачким условима преко 40
CITES: Appendix II

ФОТО: МАРТИН ЦАНДИР

- На Кавказу и у Закавказју сури орлови се користе за лов.
- Ови орлови, приликом обрушавања, могу достићи брзину од 130 километара на сат.

Степски соко

Falco cherrug

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: Falconidae
Распрострањеност: југоисток Европе, јужни делови Сибира, Алтајске планине, Монголија, север Кине
Станиште: равнице, степе, брдовити предели
Животни век: око 20 година
CITES: Appendix II

Делимичне селице. Добри су ловци, у стању су да улове и животињу много крупнију од себе. Гнезде се у периоду април-мај. Женка полаже до пет јаја и на њима лежи око месец дана. Оба родитеља се брину о младима, који се осамостале половином другог месеца живота.

- Приликом обрушавања на плен, степски соко достиже брзину већу од 300 километара на сат.

Плава ветрушка

Falco vespertinus

Делимичне селице. Живе у групама. Зимују у саванама на југу Африке. Парањима претходе ритуални летови, током којих мужјаци круже уз кликтање. Гнезде се у мају или јуну, понекад у колонијама са више од десет гнезда. Женка полаже 4-5 јаја, на којима лежи до четири недеље, а затим се брине о младима. Птићи постају самостални кад наврше 28 дана.

- Мужјаци су плави, а женке су браон боје.

Породица: Falconidae
Распрострањеност: исток Европе, централни и источни делови Азије
Станиште: светле шуме, степе, околина насеља
Животни век: око 20 година
CITES: Appendix II

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Велика ушара

Bubo bubo

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: *Strigidae*

Распрострањеност: Европа и

Азија изузев северних предела

Станиште: густе шуме, кланци, рушевине, клисуре, литице, пустине

Животни век: 28-37 година

CITES: Appendix II

- Велике ушаре су највеће и најснажније ноћне грабљивице.

- Гнезда ових птица примећена су чак и на надморској висини од 4500 метара.

Станарице. Лове од раног сумрака. Нападају и друге птице грабљивице, чак и оне које су крупније од њих. Гнезде се од марта до маја, једанпут годишње. Женка полаже 2-4 јаја и лежи на њима 34-37 дана. Млади напуштају гнездо након два месеца.

- Очне јабучице сова су веома велике, али нису покретне. Сове, међутим, могу да окрећу целу главу под углом од 180 степени, тако да имају одличан преглед терена.

Марађу

Leptoptilos crumeniferus

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: *Ciconiidae*

Распрострањеност: тропски и

суптропски предели Африке

Станиште: мочваре, обале језера и река, саване, полупустине

Животни век: у дивљини до 20 година, у вештачким условима нешто дуже

CITES: Appendix III

- Надувавањем "кесе" на врату показују различита осећања.

- Због необичног изгледа, марабу зову родом-ађутантом.

Станарице. Живе у јатима. Лете споро, користећи ваздушне струје за уздизање на велике висине. Гнезде се у колонијама које чини 20-60 парова. Женка полаже 3-5 јаја, на којима, смењујући се, родитељи леже до 36 дана. Млади потпуно оперјају крајем четвртог месеца живота.

- Марабуи изводе ритуални љубавни плес, праћен спорим подизањем и спуштањем главе, при чему испуштају карактеристичне звуке.

Бела рода

Ciconia ciconia

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Селице. Живе у паровима који остају заједно до краја живота. Лете полако, користећи топле ваздушне струје да би допрле до већих висина. Гнезде се једанпут годишње, у периоду април-мај. Женка снесе 3-5 јаја, на којима оба родитеља, смењујући се, леже око месец дана. Мужјак и женка се заједно брину о младима, који напуштају гнездо после два месеца.

- Споразумевају се клепетањем клуна и карактеристичним покретима.

Породица: Ciconiidae
Распрострањеност: већи део Европе и Африке, поједини делови Азије
Станиште: мочваре, околина река, потока и бара
Животни век: до 26 година

Црна рода

Ciconia nigra

- Црне роде се гнезде и у нашим крајевима.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: Ciconiidae
Распрострањеност: Европа, Азija, централни и јужни делови Африке
Станиште: мочварне шуме, брдовити предели
Животни век: преко 20 година
CITES: Appendix II

Велика бела чапља

Casmerodius albus

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Породица: *Ardeidae*

Распрострањеност: Северна и Јужна Америка, југ Европе, Африка јужно од Сахаре, Азија и Австралија

Станиште: мочваре, приобаље језера и река

Животни век: преко 22 године

Делимичне селице. Лове појединачно, опрезно се приближавајући плену. Срчано бране своју територију од уљеза. Зими се окупљају у јата која чини до 50 чланова. Гнезде се једанпут годишње, од априла до јуна. Женка полаже 2-5 јаја, на којима оба родитеља, на смену, леже око 25 дана. Заједно се брину о младима, који се осамостале после четрдесетак дана.

- Ово су највеће од свих чапљи. Распон њихових крила досеже метар и седамдесет пет центиметара.

Сива чапља

Ardea cinerea

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: *Ardeidae*

Распрострањеност: Европа, Медитеран, већи део Африке, Азија до Јапана

Станиште: мочваре, приобаље језера, река и великих бара

Животни век: преко 25 година

Делимичне селице. Живе у јатима. Мужјаци бране територију у време парења. Гнезде се једанпут годишње, од фебруара до септембра. Женка полаже 3-5 јаја, на којима оба родитеља, на смену, леже месец дана. Заједно се старају о младима, који се потпуно осамостале после два месеца.

- Захваљујући снажном кљуну и хитрини, сива чапља, поред риба и жаба, лако лови и мање сисаре, птице и змије.

Бела Кашикара

Platalea leucorodia

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Селице. Најчешће бораве у плићацима. Назив су добиле по кљуну који је при врху тако проширен да подсећа на кашику. Повремено једре, а за узлетање могу да користе топле ваздушне струје. Гнезде се у колонијама, једанпут годишње, од априла до маја. Женка полаже 3-5 јаја, на којима оба родитеља, на смени, леже до 25 дана, а потом се заједно брину о младима. Млади се осамостале крајем другог месеца живота.

- Кашикаре се хране замахујући кљуном по муљу испод воде, купећи притом све што је јестиво.

Породица: Threskiornithidae
Распрострањеност: југоисток Европе, централни и јужни делови Азије
Станиште: области богате водом, приобаље обрасло врбама и трском
Животни век: преко 28 година
CITES: Appendix II

Ружичаста кашикара

Ajaia ajaja

Често бораве и хране се у друштву чапљи, ибиса и сличних птица. У сезони размножавања формирају парове. Гнезде се у колонијама, једанпут годишње. Мужjak снабдева женку материјалом од ког она прави чврсто и дубоко гнездо. Женка полаже 2-4 јаја, на којима оба родитеља, на смени, леже 22-24 дана. Затим се заједно старају о младима. Млади оперјају после пет недеља, а потпуно се осамостале крајем другог месеца живота.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Породица: Threskiornithidae
Распрострањеност: југ САД, Кариби, Средња и Јужна Америка
Станиште: мочваре, баре, морске обале и плићаци
Животни век: у дивљини око 10 година, у вештачким условима преко 20

- Младе ружичасте кашикаре имају жуте очи и жућкаст кљун, а одрасле црвене очи и сивкаст кљун са тамним мрљама.

Скерлетни ибис

Eudocimus ruber

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

- Својевремено је на реци Ориноко примећена колонија од око 10000 скерлетних ибиса.

Станарице. Живе у великим колонијама у оквиру којих, у време размножавања, формирају парове. Гнезда граде на дрвећу близу воде. Хране се тако што кљуном чепрају по муљу, сакупљајући ситне бескичмењаке, инсекте и водено биље. Женка полаже до пет јаја. Инкубација траје око три недеље. Млади се осамостале два и по месеца по излегању.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: *Threskiornithidae*

Распрострањеност: тропска подручја Јужне Америке

Станиште: мочваре, лагуне, обале река

Животни век: у дивљини до 20 година, у вештачким условима до 30

CITES: Appendix II

Лидбитеров кљунорог

Bucorvus leadbeateri

- Јединствени су међу птицама по томе што су им прва два вратна пршљена спојена.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: *Bucerotidae*

Распрострањеност: делови Африке јужно од Сахаре

Станиште: саване

Животни век: у дивљини око 20 година, у вештачким условима до 40

CITES: Appendix I

- Кљунорози имају дуге трепавице, па њихово око подсећа на око сисара.

Каналокљуни тукан

Ramphastos vitellinus

- Глас тукана допира кроз шуме до 750 метара даљине.

Породица: Ramphastidae
Распрострањеност: Венецуела, Суринам, Гвајана, север Бразила
Станиште: планинске и брдске шуме, саване
Животни век: 20-25 година
CITES: Appendix II

Живе у јатима која чини до десет чланова. Насељавају пределе до 3000 метара надморске висине. Ово је једна од мањих врста тукана. Гнезде се у дупљама, високо на дрвећу. Женка полаже до четири јаја на којима оба родитеља, смењујући се, леже 16 дана. Млади се осамостале педесетак дана по излегању.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Жако

Psittacus erithacus

Породица: Psittacidae

Распрострањеност: екваторијални део Африке
Станиште: мангрове шуме, кишне шуме, саване, плантаже

Животни век: у вештачким условима 60-80 година, у дивљини знатно краће

CITES: Appendix II

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Станарице. Ван сезоне гнежђења живе у јатима. Женка полаже 2-5 јаја, у размасцима од по три дана. Инкубација траје око месец дана. Млади се осамостале после два и по месеца.

• Веома су интелигентни. Больје од било које друге врсте папагаја могу да опонашају различите звуке и сасвим разговорно изговарају речи које науче.

Зеленокрила ара

Ara chloroptera

Станарице. Живе у паровима који остају заједно до краја живота, а ван сезоне размножавања у породичним групама или мањим јатима. Понекад се придружују и другим врстама ара. Гнезде се у дупљама дрвећа или отворима у стенама. Женка положе 2-4 јаја, на којима лежи четири недеље.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

- Аре су у стању да добро опонашају људски говор.

Породица: Psittacidae
Распрострањеност: Панама, Парагвај, Аргентина, Боливија
Станиште: тропске шуме, брдовити предели, отворена станица
Животни век: преко 80 година
CITES: Appendix II

Плавожута ара

Ara ararauna

Породица: Psittacidae

Распрострањеност: Панама,

Парагвај, Боливија, југ Бразила

Станиште: шуме у близини воде,

мочваре, саване

Животни век: преко 80 година

CITES: Appendix II

Станарице. Живе у јатима. У рано јутро лете у потрагу за храном, а у сумрак се враћају на преноћиште. Женка, најчешће у фебруару, положе три или четири јаја, на којима лежи 24-28 дана. Родитељи три месеца заједно хране птиће, а када се осамостале, младе аре се окупљају у јата која чини до 20 чланова.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Палма какаду

Probosciger aterrimus

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

- Палма какадуи могу да једре, користећи ваздушне струје. Они су и једна од ретких врста папагаја која се служи границима као алатом.

Породица: *Psittacidae*

Распрострањеност: Нова Гвинеја, североисточни део Аустралије

Станиште: тропске кишне шуме
Животни век: у вештачким условима дуже од 100 година
CITES: Appendix I

Живе усамљенички или у паровима. Понекад се окупљају у јата која броје до седам чланова, али хране се и одмарају појединачно. Не напуштају изабрану територију. Најчешће бораве на дрвећу, иако понекад на тлу једу опало воће и друге плодове. Годинама користе исто гнездо. Женка полаже једно или два јаја, на којима, смењујући се, оба родитеља леже око 30 дана. По рођењу млади су потпуно без перја и потребна им је интензивна родитељска нега. У гнезду остају непуна четири месеца.

- Спадају међу највеће какадуе. Због лова и уништавања тропских кишних шума прети им изумирање.

- Београдски зоолошки врт је један од неколико вртова у свету у којима се успешно размножава палма какаду.

Гофинов какаду

Cacatua goffini

Породица: *Psittacidae*

Распрострањеност: острва

Тенимбер у Индонезији
Станиште: шумовите области, тропске прашуме
Животни век: око 80 година
CITES: Appendix I

- Гофинов какаду је један од најмањих какадуа.

Живе у јатима која броје до 20 чланова. Формирани парови су веома стабилни, иако су мужјаци често агресивни према женкама. Женка у дупљи дрвета полаже до три јаја. Инкубација траје четири недеље. Птићи се осамостале кад наврше три месеца.

- У Београдском зоолошком врту успешно се размножава и ова угрожена врста папагаја.

Белоћуби какаду

Cacatua alba

Породица: Psittacidae
Распрострањеност: Молучка острва
Станиште: тропске кишне шуме
Животни век: преко 60 година
CITES: Appendix II

Станарице. Живе у паровима. Током потраге за храном окупљају се у мања јата. Одлични су летачи. Гнезде се у дупљама дрвећа. Женка полаже два или три јаја, на којима, смењујући се, оба родитеља леже четири недеље. Заједно се брину о младима, који напуштају гнездо после два-три месеца.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Лидбiterov какаду

Cacatua leadbeateri

Породица: Psittacidae
Распрострањеност: источни део Аустралије
Станиште: шуме, саване, полупустине
Животни век: у вештачким условима до 80 година, у дивљини краће
CITES: Appendix II

ФОТО: МАРТИН ЦАНДИР

Живе у паровима или малим јатима. Најактивнији су у рано јутро и увече. Гнезде се од јула до јануара. Женка полаже два или три јаја на којима оба родитеља, на смену, леже до 30 дана. Млади оперјају и напусте гнездо после два месеца, а уз родитеље остају шест месеци.

- Имају веома лепу ћубу у којој се складно преплићу боје, од црвене, па преко ружичасте, наранџасте и жуте, до беле на самом врху.

- Могу да се прилитоме и науче да опонашају људски говор, али ако им се не угађа у свему, постају агресивни.

Велики краљевски александар

Psittacula eupatria

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Дан проводе у мањим јатима трагајући за храном, а увече формирају групе у којима их може бити неколико стотина. Женка полаже 3-4 јаја и лежи на њима око четири недеље. Мужjak јој доноси храну. Млади остају у гнезду седам недеља. Док не одрасту сви птићи личе на женке. Мужјаци добијају карактеристичан изглед и боју тек око треће године.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

- Младим птицама су очи потпуно црне, док старије имају бео круг око зенице.

- Могу да опонашају људски говор. У стању су да науче око двеста речи.

Породица: *Psittacidae*

Распрострањеност: југоисток Индије, Шри Ланка

Станиште: густе шуме, паркови, баште

Животни век: до 50 година

CITES: Appendix II

Папагај пенант

Platycercus elegans

Породица: *Psittacidae*
Распрострањеност: исток и југоисток Аустралије
Станиште: шуме, планине, поглавља
Животни век: око 50 година
CITES: Appendix II

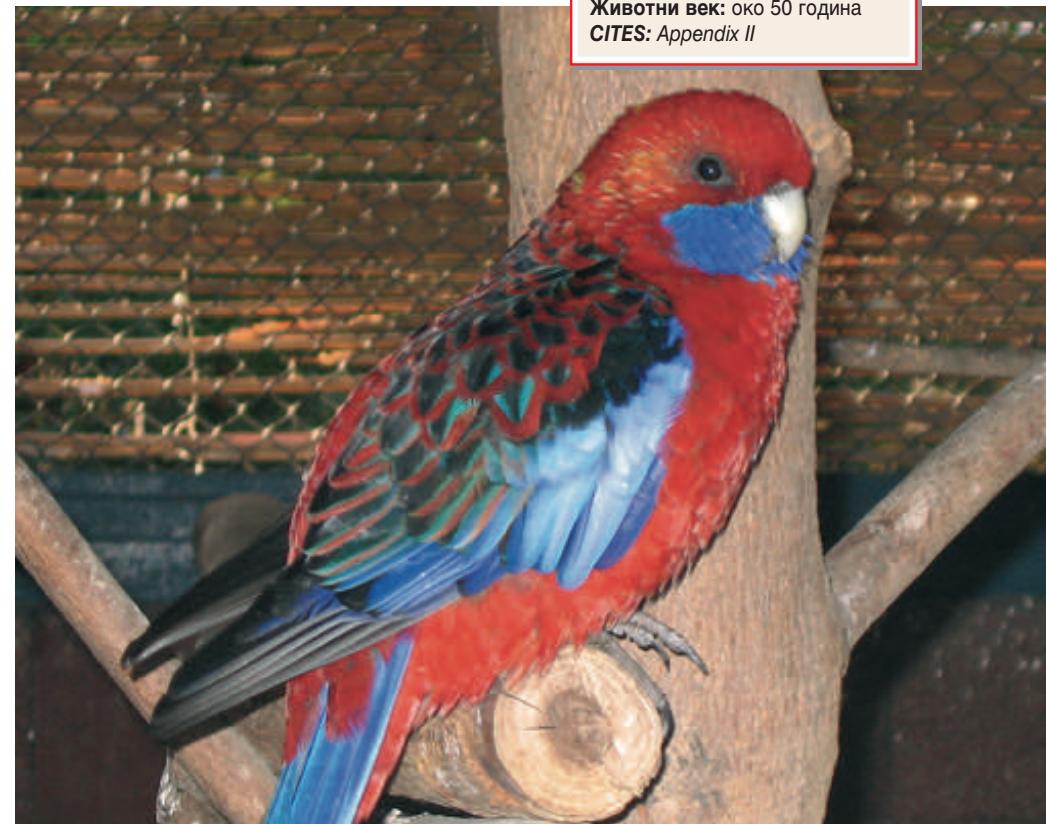

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Станарице. Живе у паровима или мањим јатима. Тражећи храну често се спуштају на тло. Живе на надморским висинама до 2000 метара. Женка полаже 4-8 (најчешће пет) белих јаја, на којима оба родитеља, на смену, леже око три недеље. Млади напуштају гнездо пет недеља по излегању.

Црноглави папагај

Pionites melanocephala

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Живе у паровима који су веома агресивни једни према другима. Највише бораве на дрвећу. У стању су да под веома стрмим нагибом, готово вертикално, лете са гране на грану. Почетком јуна, женка полаже 2-5 јаја, на којима лежи 25-27 дана. Мужjak јој доноси храну. Млади се осамостале када наврше два месеца.

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Плавочели амазонац

Amazona aestiva

Станарице. Живе у малим јатима. У сезони размножавања формирају парове. Током летења јако су бучни. Ако им запрети опасност скривају се и снажним крештањем упозоравају друге животиње. Гнезде се крајем новембра. Женка полаже три јаја, на којима лежи тридесетак дана. Оба родитеља се брину о младима, који напуштају гнездо после два месеца.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Породица: Psittacidae
Распрострањеност: исток и југ Бразила, Боливија, Парагвај, североисток Аргентине
Станиште: тропске шуме, обале река, поља
Животни век: око 15 година
CITES: Appendix II

Патагонац

Cyanoliseus patagonus

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Делимичне селице. Ван сезоне гнежђења живе у јатима која чини до 40 чланова. Гнезде се у колонијама, од децембра до марта. Женка полаже 2-4 јаја, на којима лежи 24-26 дана. Оба родитеља се брину о младима, који се осамостале после два месеца.

Папагај еклектус

Eclectus roratus

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Станарице. Живе у паровима или малим јатима. Одмарaju се на дрвећу. Снажна крила омогућавају им стабилан, мада не нарочито брз лет, уз повремено једрење. Насељавају пределе до 1700 метара надморске висине. Гнезде се од септембра до децембра. Женка полаже два бела јаја, на којима лежи до четири недеље. Мужјак јој доноси храну. Младунци остају у гнезду два месеца, а потпуно се одвајају од родитеља тек пред следеће гнежђење.

- Мужјаци су зелени а женке црвене, па су их научници веома дugo, грешком, сматрали различитим врстама.

Црвенокљуни лабуд

Cygnus olor

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: *Anatidae*

Распрострањеност: централни и западни делови Европе, Закавказје, североисток Кине, источни део Монголије

Станиште: плитке стајаће воде, речна ушћа

Животни век: у дивљини до 20 година, у вештачким условима преко 50

- Лабудови су врсни летачи и пливачи, али су спори и неспретни на копну.

- Ово је најкрупнија европска птица која лети. Мужjak може достићи тежину од 20 килограма.

Станарице. Живе у групи, осим у сезони парења. Пар који се гнезди, неустрашиво брани своју територију. Мужjak и женка остају заједно целог живота и сваке године граде гнездо на истој територији. Гнезде се једанпут годишње, од марта до јуна. Женка полаже 5-8 јаја, на којима лежи око пет недеља. За то време мужjak стражари. Оба родитеља се брину о младима, који се осамостале 120-150 дана по излегању.

Црни лабуд

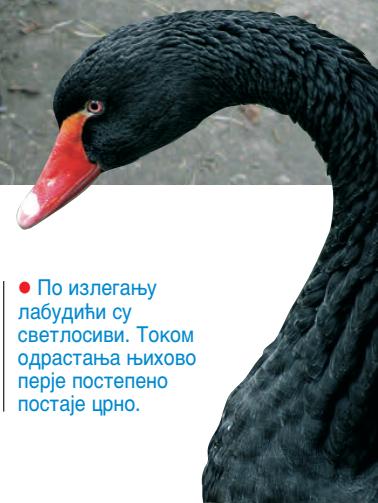
Cygnus atratus

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Живе у групама. Хране се углавном у сумрак. Нису много везани за одређену територију. Пар остаје заједно до краја живота. Гнезде се у јуну или јулу, у колонијама. Мужjak и женка заједно граде гнездо у облику брежуљка, од траве и трске, на обали. Женка полаже 4-10 јаја, на којима оба родитеља, на смену, леже 5-6 недеља. Прву годину живота млади проводе уз родитеље.

Породица: *Anatidae*
Распрострањеност: Аустралија, Нови Зеланд, Тасманија
Станиште: мочваре, језера, реке
Животни век: у вештачким условима око 40 година

По излегању лабудићи су светлосиви. Током одрастања њихово перје постепено постаје црно.

Хавајска гуска

Branta sandwicensis

Породица: Anatidae
Распрострањеност: Хавајска острва
Станиште: стено вито тло вулканског порекла, травнате области
Животни век: око 20 година
CITES: Appendix I

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Живе у јатима. У сезони размножавања формирају парове. Сваки пар брани сопствену територију. Гнезде се од новембра до јануара. Женка полаже 3-6 јаја и на њима лежи око месец дана. Мужјак стражари у близини. Оба родитеља одгајају младе, који потпуно оперјају након дванаест недеља.

- Ове гуске су биле на прагу истребљења. Опстале су само захваљујући размножавању у зоо-вртовима.

- За хавајску гуску постоји још један назив: нене.

Мала канадска гуска

Branta canadensis minima

- Женка понекад сама, без помоћи мужјака, сагради гнездо.

Селице. Живе у великом јатима. Скупљају се на подручјима где хране има довольно током већег дела године. Гнезде се једанпут годишње, у априлу или мају, и у то време остају на изабраној територији. Женка полаже 2-9 јаја, на којима лежи до 30 дана. Мужјак за то време стражари. Млади су покретни одмах по излегању, а осамостале се после два месеца.

Породица: Anatidae
Распрострањеност: Северна Америка, источни део Азије, север Европе
Станиште: речна ушћа, језера, мочваре, тундре
Животни век: у дивљини до 24 године, у вештачким условима до 42
CITES: Appendix I

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Црвеноврата гуска

Branta ruficollis

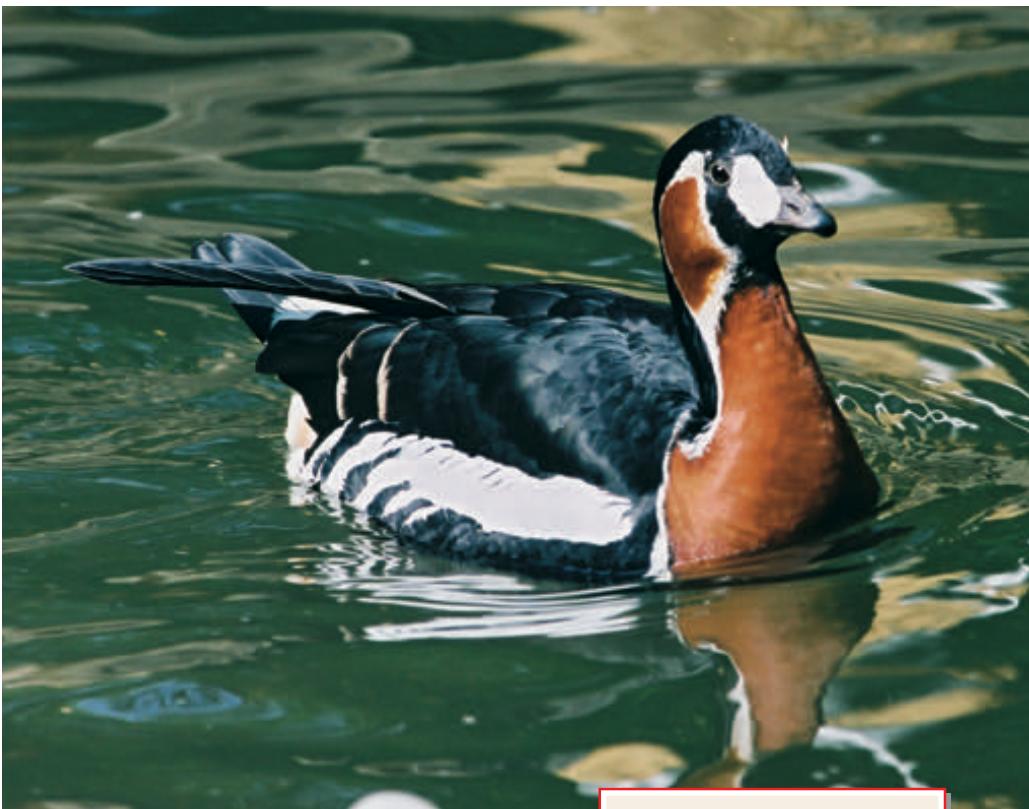

ФОТО: МАРТИН ЦАНДИР

Селице. Живе у великим јатима. Гнезде се током јуна, једанпут годишње. Женка полаже 5-9 јаја и на њима лежи 23-25 дана. Уколико су приморане да се удаље од гнезда, јаја покривају паперјем и травом. Оба родитеља одгајају младе, који потпуно операју после месец дана.

- Гнезда често праве у близини обитавалишта сивог сокола, пошто се он супротставља могућим нападачима.

Кокошаста гуска

Cereopsis novaehollandiae

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Станарице. Живе у великим јатима, а у време размножавања формирају парове. У потрагу за храном најчешће одлазе у праскозорје, а у склониште се враћају после заласка сунца. Гнезде се током маја и јуна. Женка полаже 3-6 јаја и на њима лежи око пет недеља. Оба родитеља се брину о младима, који потпуно операју два и по месеца по излегању.

Породица: Anatidae
Распрострањеност: југ Аустралије, Тасманија
Станиште: области обрасле травом, морска обала, слане мочваре
Животни век: преко 25 година

Андска гуска

Chloephaga melanoptera

- Живе скоро искључиво на тлу. У воду улазе само ако се нађу у опасности.

Живе у јатима, а период у коме се гнезде проводе у паровима. Насељавају пределе до 3300 метара надморске висине. Активне су током дана. Женка полаже 6-10 јаја и на њима лежи око месец дана. Мужјак за то време стражари. Оба родитеља одгајају младе, који потпуно оперјају са 90 дана.

Породица: Anatidae
Распрострањеност: централни део Перуа, Аргентина
Станиште: влажно земљиште окружено травом, пашњаци
Животни век: преко 20 година

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Магеланова гуска

Chloephaga picta

- Мужјацима је перје на глави и грудима бело, а код женки је кестењасте боје.

Селице. Живе у великим јатима. Скупљају се на местима на којима током већег дела године налазе довољно хране. У сезони размножавања формирају парове и сваки пар брани своју територију. Гнезде се једанпут годишње, у априлу или мају. Женка полаже 4-6 јаја, на којима лежи до месец дана. Мужјак за то време стражари. Млади се осамостале два месеца по излегању.

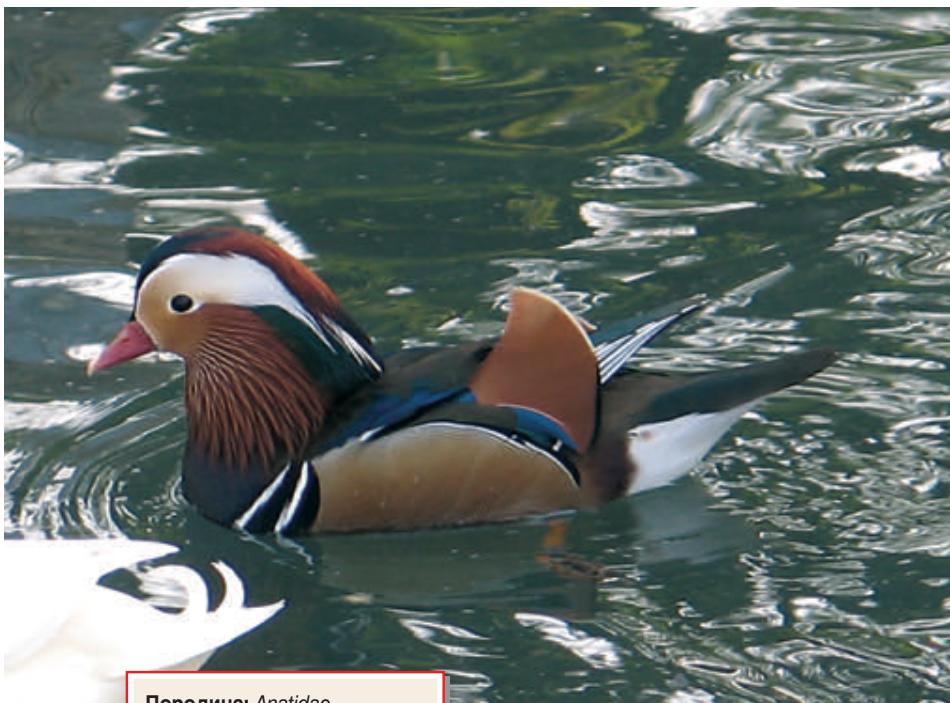
ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Патка мандаринка

Aix galericulata

- Иако су мандаринке познате по томе што често мењају партнere, Кинези су некада имали обичај да приликом венчања младенцима поклоне пар ових птица.

Породица: Anatidae

Распрострањеност: крајњи исток Азије, југоисток Сибира
Станиште: језера, мочваре, острва

Животни век: у дивљини 5-6 година, у вештачким условима до 15

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Делимичне селице. Живе у јатима, осим у сезони размножавања. Током миграција прелете и до 800 километара дневно. Гнезде се од априла до јуна. Женка, у дупљи дрвета, полаже 9-12 јаја. На њима лежи око месец дана и затим сама одгаја младе, који оперјају после 45 дана.

Патка каролинка

Aix sponsa

Породица: Anatidae

Распрострањеност: велики део САД, југ Канаде, Куба

Станиште: језера, баре, мочваре, листопадне шуме, острва

Животни век: у вештачким условима 10-15 година

Делимичне селице. Живе у јатима, а сезону гнежђења проводе у паровима. Радо бораве на дрвећу. Хране се на тлу и у води. Гнезде се од краја октобра до фебруара. У дупљи дрвета женка полаже 6-8 јаја, на којима лежи до месец дана. Млади потпуно оперјају два месеца по излегању.

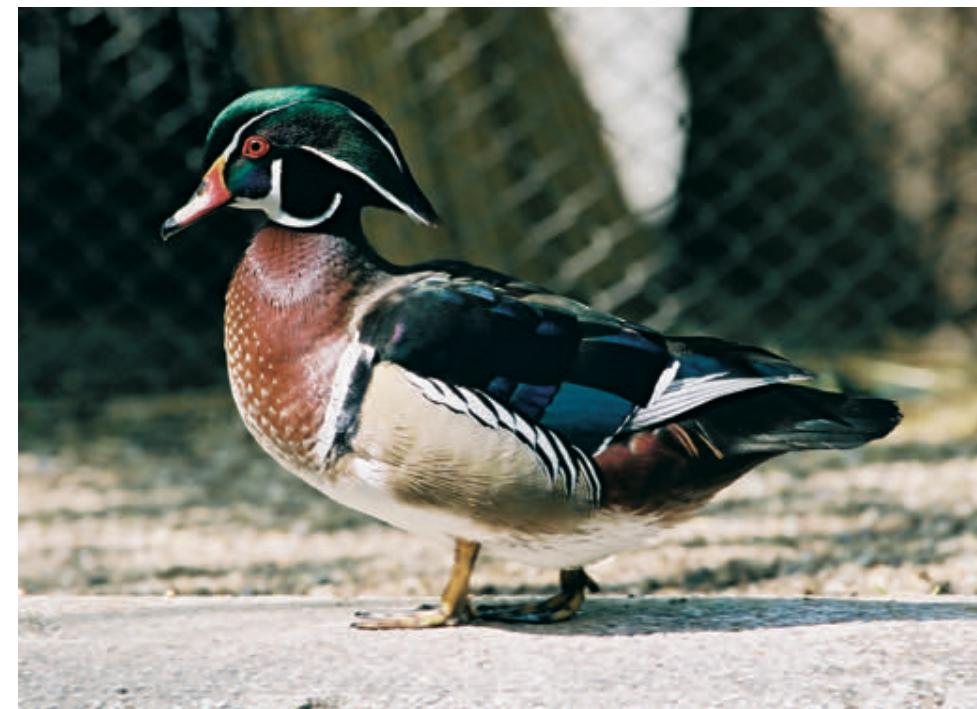

ФОТО: МАРТИН ЦАНДИР

Утва златокрила

Tadorna ferruginea

Породица: Anatidae

Распрострањеност: Европа, централни и јужни део Азије, север Африке, Етиопија

Станиште: плитка језера, баре, мочваре

Животни век: до 15 година

- Неки парови бране своју територију током целе године.

Делимичне селице. Живе у јатима, а у сезони размножавања формирају парове који бране своју територију. Мужјак и женка остају заједно током читавог живота. Гнезде се једанпут годишње. Женка полаже 8-16 јаја, на којима лежи око месец дана. Млади се осамостале два месеца након излегања.

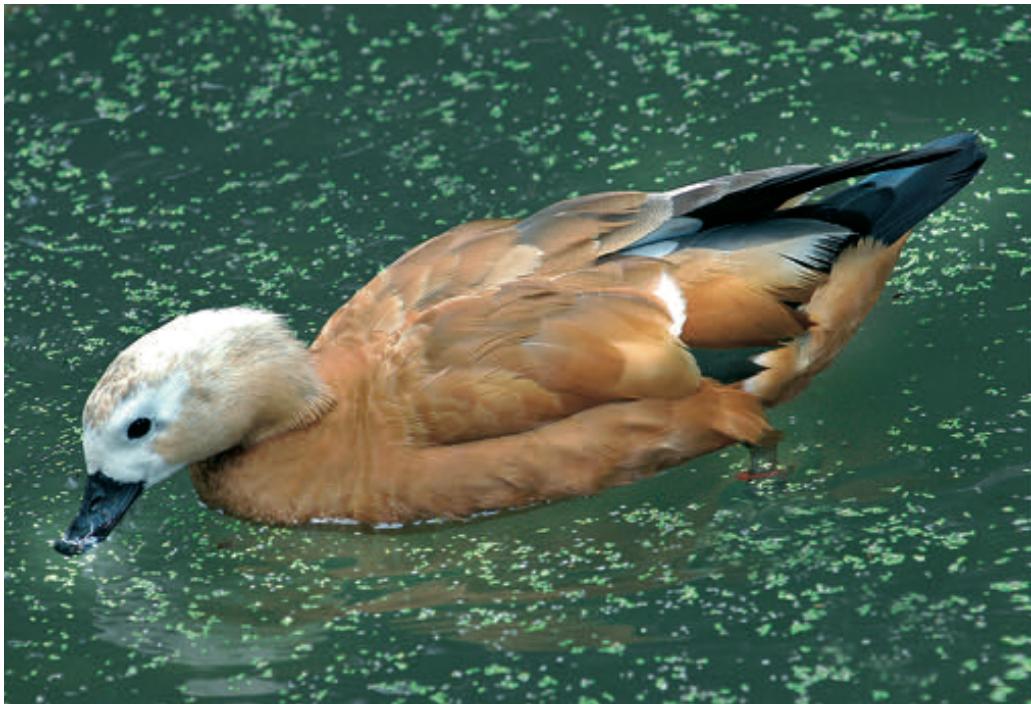

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Хималајски монал

Lophophorus impejanus

Породица: Phasianidae

Распрострањеност: јужна страна Хималаја

Станиште: шуме, предели са ниском вегетацијом, планинске висоравни

Животни век: око 15 година

CITES: Appendix I

Станице. Бораве на надморским висинама од 2000-4500 метара. Зими се спуштају у ниже пределе, где се окупљају у групице од по неколико чланова, а лети се раштркају. Активни су ујутру и увече. Гнезде се на тлу, од краја априла до почетка јула. Женка полаже 4-8 јаја, на којима лежи до 28 дана.

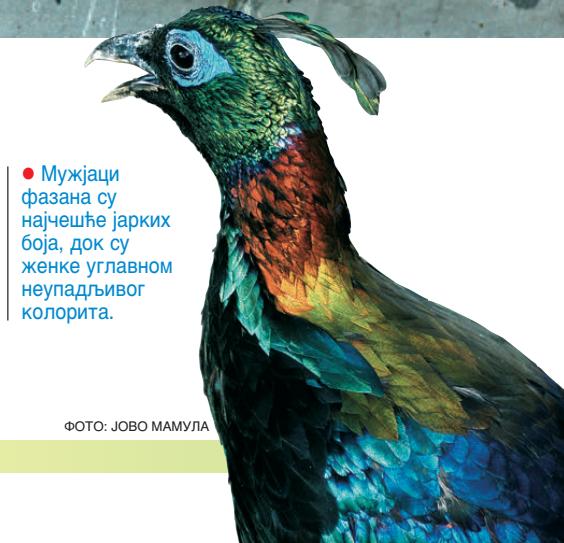

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

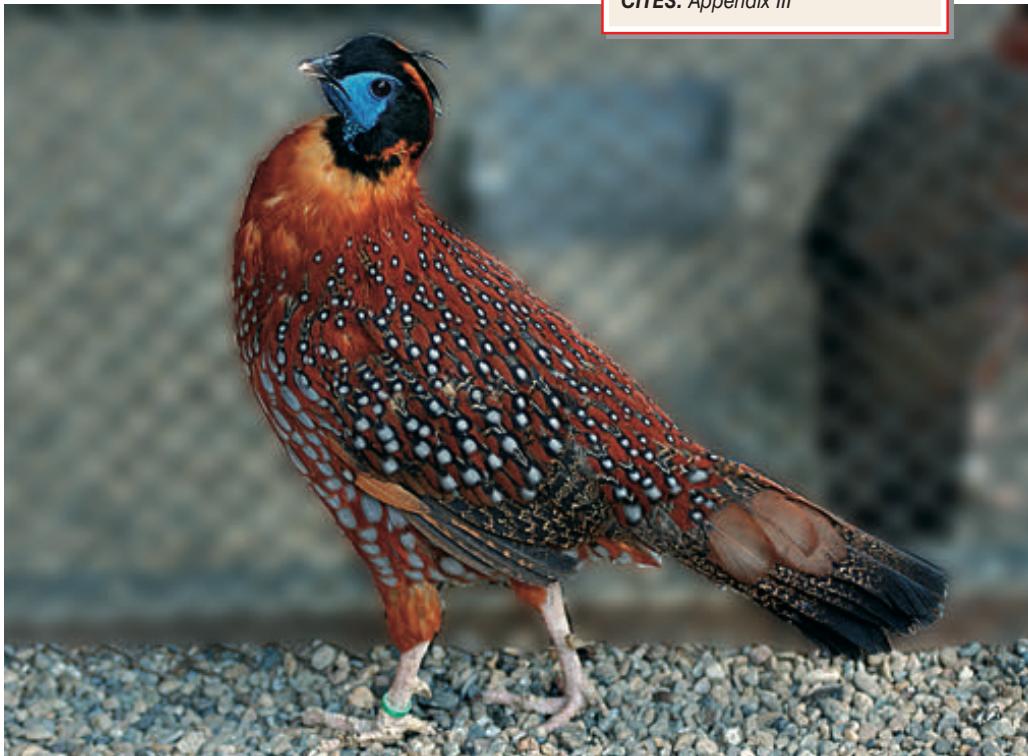
- Мужјаци фазана су најчешће јарких боја, док су женке углавном неупадљивог колорита.

Теминцки трагопан

Tragopan temminckii

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: *Phasianidae*
 Распрострањеност: централни део Азије
 Станиште: густе шуме близу снежних предела
Животни век: око 15 година
CITES: Appendix III

Живе у паровима. Активни су током дана. Гнезде се од априла до јула, два пута годишње. Женка полаже 2-6 јаја. Инкубација траје 25-28 дана. Оба родитеља учествују у гајењу младих.

• За разлику од осталих фазана, трагопани радије праве гнездо на дрвету него на тлу.

Плави ушати фазан

Crossoptilon auritum

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Породица: *Phasianidae*
 Распрострањеност: централни део Кине
 Станиште: мешовите шуме, планински предели са ниском вегетацијом
Животни век: око 15 година

Морка стрвинарка

Acryllium vulturinum

Породица: *Numididae*
 Распрострањеност: источни део Африке (Сомалија, Етиопија, Кенија)
 Станиште: степе, приморски предели, ивице шума
 Животни век: око 15 година

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Станарице. Живе у малим групама. Само се око појилишта могу видети огромна јата. Насељавају пределе до 2700 метара надморске висине. Бежећи од опасности углавном трче иако могу да лете. У сезони гнежђења формирају парове. Женка полаже 6-15 јаја. Инкубација траје око 30 дана.

● По изгледу се веома разликује од осталих припадника ове породице. Глава јој личи на главу лешинара, а перје на врату је светлоплаво.

Викторијин крунасти голуб

Goura victoria

• Ово је највећа од свих врста голубова.

Станарице. Живе у јату. Активни су ујутру и поподне. Углавном бораве на тлу, ходају полако и једу опало воће. Лете тешко и споро, чак и кад су у опасности. Пар остаје заједно током читавог живота. Мужјак бира место и прави гнездо. Женка полаже једно јаје на коме оба родитеља, смењујући се, леже четири недеље. Млади се рађају без перја, беспомоћни су и опстају захваљујући интензивној родитељској нези. Оперјају са четири недеље, а осамостале се са 12-13 недеља.

Породица: *Columbidae*
 Распрострањеност: североисток Нове Гвинеје
 Станиште: тропске кишне шуме, области покривене жбуњем
 Животни век: око 15 година
 CITES: Appendix II

ФОТО: МАРТИН ЦАНДИР

Црноћуби турако

Tauraco hartlaubi

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Станарице. Живе у паровима. Мужјаци се при удварању шепуре пред женкама и доносе им храну. Бразо трче и спретно се веру по дрвећу, захваљујући карактеристичном распореду прстију. Гнезде се два пута годишње, од априла до јануара. Женка полаже два јаја. Инкубација траје 16-20 дана. Млади су по излегању беспомоћни па у гнезду остају око месец дана.

- Туракои, једини међу кичмењацима, поседују црвени пигмент *turacin*, са бакром, и зелени пигмент *turacoverdin*.

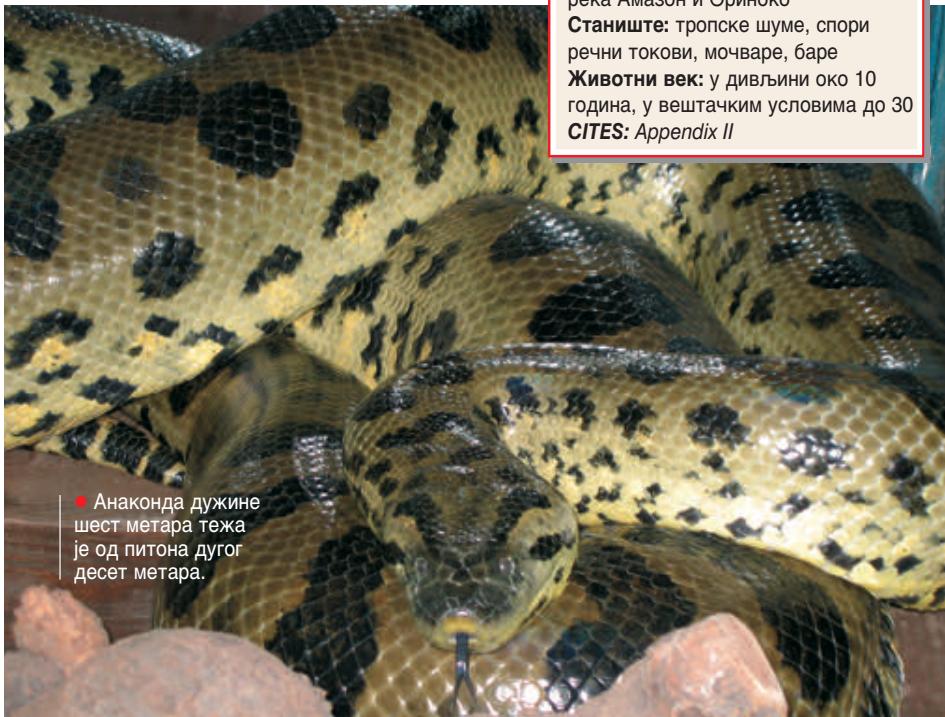

ГМИЗАВЦИ

Зелена анаконда

Eunectes murinus

- Анаконда дужине шест метара тежа је од питона дугог десет метара.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Највеће змије на свету. Живе усамљеничко или у мањим групама. Активне су ноћу. Добри су пливачи. Плен убијају стезањем. Упркос великим апетиту, у стању су да преживе дуге периоде без хране. Ако станиште пресуши, закопавају се у муљ и падају у хибернацију. Након гравидитета који, у зависности од температуре, траје шест или више месеци, женка рађа 20-40 младих. Већ после неколико сати, новорођенчад сама улазе у воду и способна су да се брину о себи.

• Ове змије расту до краја живота. Зна се за примерке дуже од десет метара и теже од двеста педесет килограма. Постоје непроверене приче о анакондама дугим четрдесетак метара.

Змијски цар

Boa constrictor

Породица: *Boidae*

Распрострањеност: Средња и Јужна Америка

Станиште: кишне шуме

Животни век: до 30 година

CITES: Appendix II

- Младе змије ове врсте веома су активне и радо се пењу на дрвеће, док одрасле више времена проводе на тлу.

- Змијски цар може да достигне дужину од шест метара.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Бурмански питон

Python molurus

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

- Под водом могу остати и до пола сата.

Ноћне животиње, склоне усамљеничком животу. Преко дана уживају на сунцу или се скривају у пећинама, а ноћ проводе на дрвећу или у води, вребајући плен који убијају стезањем. Женка, у зависности од старости и здравственог стања, полаже 60-100 јаја, која греје и штити телом. Током инкубације, у трајању 60-80 дана, најчешће само пије воду.

Породица: *Boidae*

Распрострањеност: јужни део Азије: Пакистан, Индија, Шри Ланка, југ Кине

Станиште: мочварне шуме, каменити предели близу воде

Животни век: до 40 година
CITES: Appendix II

Краљевска змија

Lampropeltis getula

- Постоји десетак подврста краљевских змија.

Живе усамљенички. Спадају међу удаве који су активни и даљу и ноћу. У хладнијим пределима падају у зимски сан. Женка снесе 12-25 јаја у шупљини коју направи под земљом, или под корењем трулого пања. Млади су по излегању дуги тридесетак центиметара, а када одрасту, досежу дужину од два метра.

Породица: *Colubridae*

Распрострањеност: јужни делови Северне Америке, север Мексика

Станиште: прерије, полупустине, мочваре

Животни век: у вештачким условима до 25 година

- Ови удави су отпорни на јед отровница. Њима се и хране.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Западна дијамантска звечарка

Crotalus atrox

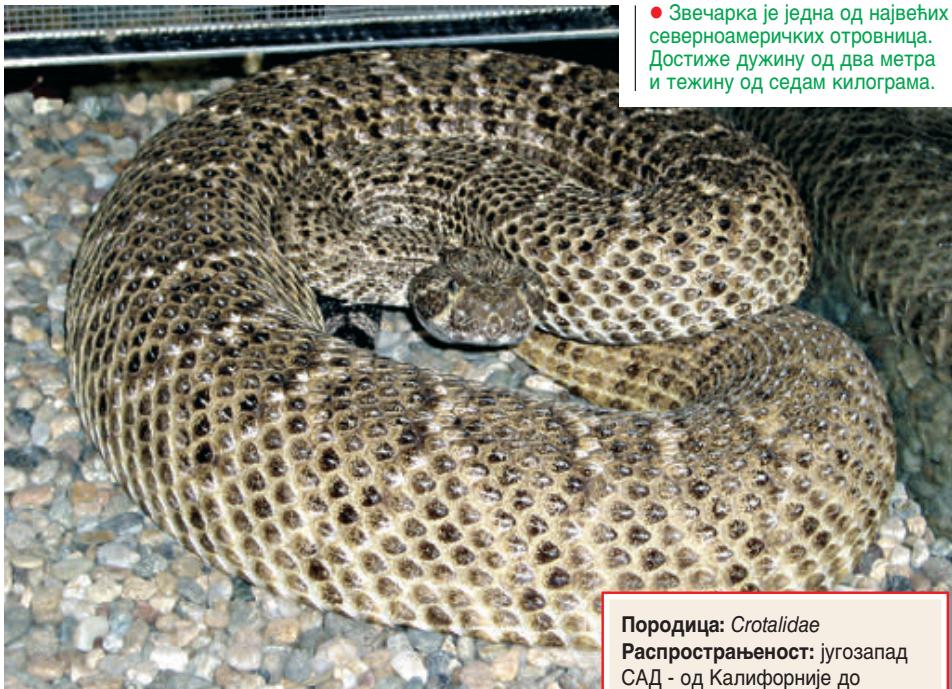

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Опасне отровнице. Њихов ујед је смртоносан по животиње и људе. Назив су добиле по карактеристичном упозоравајућем звекању које производе помоћу рожнатих израштаја на крају репа. Током лета дан проводе у мiroвању, да би са првим сумраком кренуле у лов. Живе усамљенички, али се током хладних периода окупљају у групе, које чини до тридесет змија, и скривене у тунелима под земљом или пукотинама у стенама, падају у хибернацију. Паре се у пролеће. Након гравидитета, који траје око пет месеци, женка рађа до 25 младих.

Породица: *Crotalidae*
Распрострањеност: југозапад САД - од Калифорније до Арканзаса, северни део Мексика
Станиште: полупустине и пустиње, травнате области
Животни век: до 20 година

● Одмах по рођењу, ове змије немају звечку. Она се формира касније, од лабавих, међусобно повезаних, прстенова тврде коже, преостале после пресвлачења.

Сахарска випера

Cerastes vipera

Породица: *Viperidae*
Распрострањеност: Сахара
Станиште: пустиња
Животни век: око 17 година

Отровнице, које су активне ноћу. Плен вребају скривене у песку. Паре се у априлу и мају. Женка, у јулу или августу, снесе 8-24 јаја. Млади се излегу после 4-7 недеља. Одрасла сахарска випера је дуга до 60 центиметара.

● Када се узнемири, ова змија се склупча и, трљајући крљушт о крљушт, производи карактеристичан резак звук.

ФОТО: БРАНКО СТЕВАНОВИЋ

Поскок

Vipera ammodytes

Породица: Viperidae

Распрострањеност: југ и југоисток Европе, југозапад Азије

Станиште: планински масиви, сува, каменита подручја обрасла грмљем, ливаде, шуме

Животни век: око 15 година

- Ово су најопасније змије које живе у нашим крајевима. Њихов отров је смртоносан по људе.

- Има их и на надморској висини од 2500 метара

Зелена игуана

Iguana iguana

Живе усамљенички или у мањим групама.

Активне су дању. Захваљујући

светлозеленој боји тела, успешно се

прикривају у крошњама дрвећа. Одрасле игуане су биљоједи али се младунци хране и ситним бескичмењацима. Женка једанпут годишње полаже 25-60 јаја у рупу, начињену у земљи или песку, коју потом затрпа и маскира. Инкубација траје три месеца. Могу достићи дужину од два метра и тежину од четири килограма.

- Већина игуана полаже јаја, али постоји и десетак врста које рађају живе младунце.

- Иако се налазе на листи угрожених врста, зеленим игуанама прети опасност од изловљавања због укусног меса и јаја. Хватају их и ловокрадице и продају као кућне љубимце

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Нилски крокодил

Crocodylus niloticus

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

Живе појединачно или у невеликим групама. Добри су ловци. Тихо се прикрадују плену, зграбе га и одвкују у воду. Бране своју територију од уљеза, посебно у време парења. Женка полаже 25-95 јаја у дубоке јаме и затрпава их песком. Инкубација траје до 100 дана, након чега мајка отвара гнездо и у устима преноси младе до воде.

Породица: *Crocodylidae*
Распрострањеност: Африка, изузев хладнијих и безводних области
Станиште: језера, реке, мочваре, велике баре
Животни век: 70-100 година
CITES: Appendix I

● Од свих гмизаваца, крокодили су генетски најближи птицама.

● Нилски крокодили могу да буду дужки од шест и по метара.

Амерички алигатор

Alligator mississippiensis

● Ове животиње могу да достигну дужину од четири и по метара.

Породица: *Alligatoridae*
Распрострањеност: југоисточни део САД
Станиште: језера, реке, баре, мочваре
Животни век: преко 50 година
CITES: Appendix II

● Најстарији становник Београдског зоо-врта је амерички алигатор Муја, који се ту налази од оснивања Врта, што значи да сада има више од 69 година.

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Циновска сејшелска корњача

Geochelone gigantea

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

• Рекордни примерак ове корњаче био је тежи од 304 килограма и имао је оклоп дужи од 140 центиметара.

Живе саме. Окупљају се у групе само током потраге за храном и водом. Топле делове дана проводе одмарajuћи се и хладећи тело у блатњавим барама. Хране се биљкама и ситнијим бескичмењацима. Паре се у фебруару и марта. Женка полаже до 20 јаја у гнездо ископано у песку. Инкубација траје преко два месеца, у зависности од температуре. Младима прети опасност да постану плен птица или краба све док им не очврсне оклоп и док не достигну тежину 6-9 килограма.

Породица: *Testudinidae*
Распрострањеност: Сејшелска острва
Станиште: области обрасле травом и жбуњем, мочваре, пешчане обале
Животни век: преко 200 година
CITES: Appendix II

• Када је територија на којој су настањене пренасељена, женке полажу по 4-5 јаја, и то не сваке године. У супротном случају, догађа се да носе јаја и два пута годишње.

Леопард корњача

Geochelone pardalis

• Рекордни примерак ове врсте био је тежак 47 килограма и имао је оклоп дужи од 67 центиметара.

• Опасно је хранити их производима од меса јер то доводи до поремећаја у развоју и појаве разних болести.

Породица: *Testudinidae*
Распрострањеност: централни и источни део Африке
Станиште: пустиње, полупустиње, саване
Животни век: до 150 година
CITES: Appendix II

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

ШУМСКА КОРЊАЧА

Testudo hermanni

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

Ове корњаче су веома активне од пролећа до јесени. У октобру, скривене под земљом и лишћем, падају у зимски сан. Буде се у марту. Крајем пролећа женка полаже 4-5 јаја у рупу ископану у земљи. Младе корњаче излегу се почетком августа.

- Постоји веровање да крв ове дуговечне животиње лечи луде од најтежих болести. Због те жалосне заблуде шумским корњачама прети опасност од изловљавања.

ВОЛОНТЕРИ

ВОЛОНТЕРИ

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

ВОЛОНТЕРИ

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

ВОЛОНТЕРИ

ФОТО: ГРАДИМИР ВИШЊИЋ

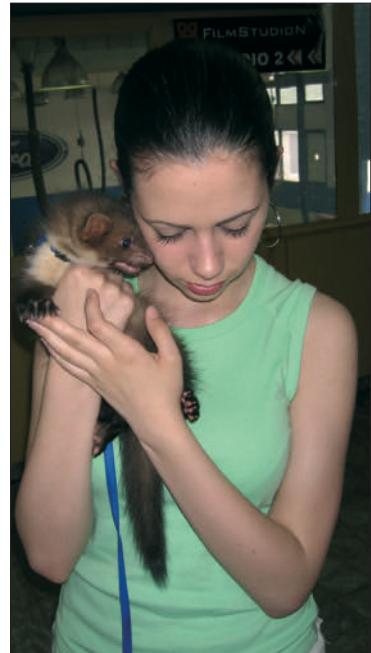

ФОТО: БРАНКО СТЕВАНОВИЋ

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

ФОТО: БОРБЕ ЧУБРИЛО

ГАЛЕРИЈА

ГАЛЕРИЈА

ФОТО: ВУК БОЈОВИЋ

138

ФОТО: ЈОВО МАМУЛА

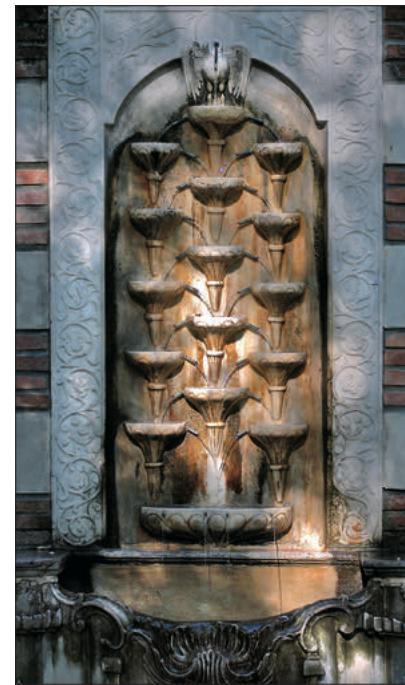

ФОТО: ВУК БОЈОВИЋ

139

ГАЛЕРИЈА

ФОТО: ВУК БОЈОВИЋ

140

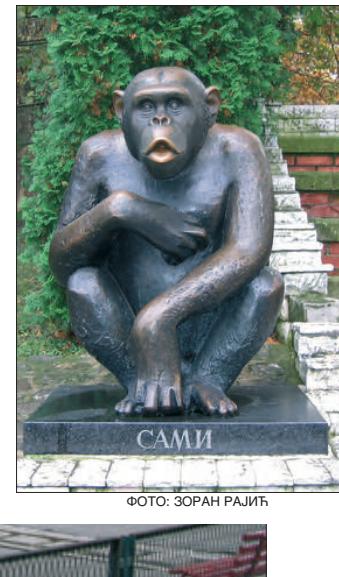

ФОТО: ЗОРАН РАЈИЋ

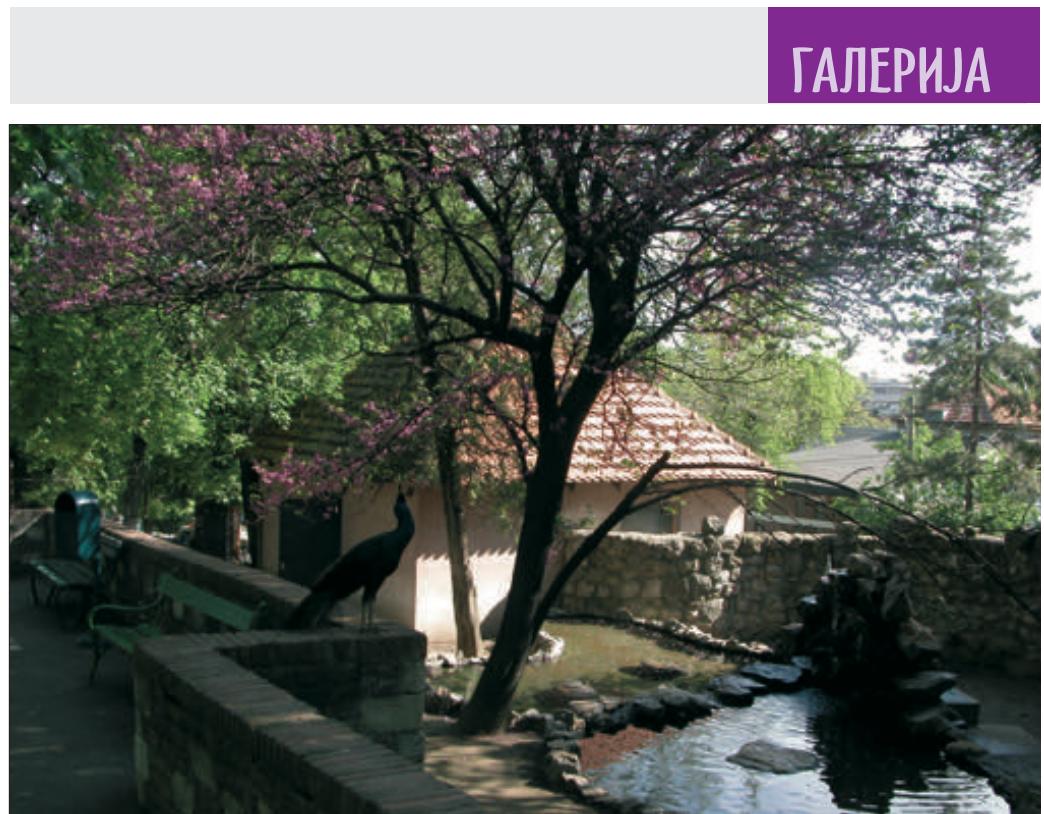

ФОТО: ВУК БОЈОВИЋ

141

Добро дошли у Врт добре наде	3
Историјат Врта.....	4
Спасавање угрожених врста.....	5
Сисари	7
Шимпанза (<i>Pan troglodytes</i>)	8
Орангутан (<i>Pongo pygmaeus</i>)	9
Јавански макаки (<i>Macaca fascicularis</i>).....	10
Мањи белоноси мајмун (<i>Cercopithecus pettaurista</i>)	11
Прстенорепи лемур (<i>Lemur catta</i>)	12
Браон лемур (<i>Lemur fulvus</i>)	13
Црвени кенгур (<i>Macropus rufus</i>)	14
Бенетов валаби (<i>Macropus rufogriseus</i>)	15
Парма валаби (<i>Macropus parma</i>)	16
Лучка фока (<i>Phoca vitulina</i>)	17
Нилски коњ (<i>Hippopotamus amphibius</i>)	18
Капибара (<i>Hydrochaeris hydrochaeris</i>)	20
Црнорепо преријско куче (<i>Cynomys ludovicianus</i>)	21
Бодљикаво прасе (<i>Hystrix cristata</i>)	22
Европски јеж (<i>Erinaceus europaeus</i>)	23
Патуљасти мунгос (<i>Helogale parvula</i>)	24
Куна златица (<i>Martes martes</i>)	25
Пругасти твор (<i>Mephitis mephitis</i>)	26
Јазавац (<i>Meles meles</i>)	27
Амерички ракун (<i>Procyon lotor</i>)	28
Белоноси коати-мунди (<i>Nasua narica</i>)	29
Тибетански огрличар (<i>Selenarctos thibetanus ussuricus</i>).....	30
Европски мрки медвед (<i>Ursus arctos arctos</i>)	31
Европски сиви вук (<i>Canis lupus lupus</i>)	32
Арктички вук (<i>Canis lupus arctos</i>)	33
Риђа лисица (<i>Vulpes vulpes</i>)	34
Сребрна лисица (<i>Vulpes vulpes fulva</i>)	35
Шумски рис (<i>Lynx lynx</i>).....	36
Мочварни рис (<i>Felis chaus</i>)	37
Јагуарунди (<i>Herpailurus yagouaroundi</i>)	38
Птице	63
Афрички ној (<i>Struthio camelus</i>).....	64
Ему (<i>Dromaius novaehollandiae</i>)	65
Двореси казуар (<i>Casuarius casuarius bicarunculatus</i>).....	66
Нанду (<i>Rhea americana</i>)	67
Андски кондор (<i>Vultur gryphus</i>)	68
Белоглави суп (<i>Gyps fulvus</i>)	69
Афрички црни лешинар (<i>Necrosyrtes monachus</i>)	70
Бела кања (<i>Neophron percnopterus</i>)	71
Брадан (<i>Gypaetus barbatus</i>).....	72
Орао белорепан (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	73

Орао белоплећан (<i>Haliaeetus pelagicus</i>)	74
Сури орао (<i>Aquila chrysaetos</i>)	75
Степски соко (<i>Falco cherrug</i>)	76
Плава ветрушка (<i>Falco vespertinus</i>)	77
Велика ушара (<i>Bubo bubo</i>)	78
Марабу (<i>Leptoptilos crumeniferus</i>)	79
Бела рода (<i>Ciconia ciconia</i>)	80
Црна рода (<i>Ciconia nigra</i>)	81
Велика бела чапља (<i>Casmerodus albus</i>)	82
Сива чапља (<i>Ardea cinerea</i>)	83
Бела кашикара (<i>Platalea leucorodia</i>)	84
Ружичаста кашикара (<i>Ajaia ajaja</i>)	85
Скерлетни ибис (<i>Eudocimus ruber</i>)	86
Лидбитеров кљунорог (<i>Bucorvus leadbeateri</i>)	87
Каналокљуни тукан (<i>Ramphastos vitellinus</i>)	88
Жако (<i>Psittacus erithacus</i>)	89
Зеленокрила ара (<i>Ara chloroptera</i>)	90
Плавожута ара (<i>Ara ararauna</i>)	91
Палма какаду (<i>Probosciger aterrimus</i>)	92
Гофинов какаду (<i>Cacatua goffini</i>)	93
Белоћуби какаду (<i>Cacatua alba</i>)	94
Лидбитеров какаду (<i>Cacatua leadbeateri</i>)	95
Велики краљевски Александар (<i>Psittacula eupatria</i>)	96
Папагај пенант (<i>Platycercus elegans</i>)	97
Црноглави папагај (<i>Pionites melanocephala</i>)	98
Плавочели амазонац (<i>Amazona aestiva</i>)	99
Патагонац (<i>Cyanoliseus patagonus</i>)	100
Папагај еклектус (<i>Eclectus roratus</i>)	101
Црвенокљуни лабуд (<i>Cygnus olor</i>)	102
Црни лабуд (<i>Cygnus atratus</i>)	103
Хавајска гуска (<i>Branta sandwicensis</i>)	104
Мала канадска гуска (<i>Branta canadensis minima</i>)	105
Црвеновратна гуска (<i>Branta ruficollis</i>)	106
Кокошаста гуска (<i>Cereopsis novaehollandiae</i>)	107
Гимзавци	119
Зелена анаконда (<i>Eunectes murinus</i>)	120
Змијски цар (<i>Boa constrictor</i>)	121
Бурмански питон (<i>Python molurus</i>)	122
Краљевска змија (<i>Lampropeltis getula</i>)	123
Западна дијамантска звечарка (<i>Crotalus atrox</i>)	124
Сахарска випера (<i>Cerastes vipera</i>)	125
Поскок (<i>Vipera ammodytes</i>)	126
Зелена игуана (<i>Iguana iguana</i>)	127
Нилски крокодил (<i>Crocodylus niloticus</i>)	128
Амерички алigator (<i>Alligator mississippiensis</i>)	129
Чиновска сејшелска корњача (<i>Geochelone gigantea</i>)	130
Леопард корњача (<i>Geochelone pardalis</i>)	131
Шумска корњача (<i>Testudo hermanni</i>)	132
Волонтери	133
Галерија	137

КРОЗ БЕОГРАДСКИ ЗООЛОШКИ ВРТ

Приредили

Мр Вукосав-Вук Бојовић
Бранко Стевановић
Драган Латиновић
Зоран Рајић

Главни и одговорни уредник
Мр Вукосав-Вук Бојовић

Лектура и коректура
Весна Р. Радовић

Штампа
ЗЛАТНИ ПРЕСЕК
Београд
Војводе Влаховића 52 и

Издавач

БЕО ЗОО ВРТ - Београд
Мали Калемегдан 8
Тел. 011 2624 526
beozoovrt@EUnet.yu

Оперативни уредник
Бранко Стевановић

Дизајн и припрема за штампу
Дарко Торгашев

Тираж

5000

I издање

Издавач се захваљује ауторима објављених фотографија, а посебно господину Јову Мамули, осведоченом пријатељу и важном сараднику.

© БЕО ЗОО ВРТ 2005. Сва права задржана.

ОВА КЊИГА ЈЕ ОБЈАВЉЕНА, БЕЗ ПОМОЋИ И ПОДРШКЕ СКУПШТИНЕ ГРАДА
БЕОГРАДА, ПОВОДОМ ОБЕЛЕЖАВАЊА СЕДАМДЕСЕТОГОДИШЊИЦЕ
БЕОГРАДСКОГ ЗООЛОШКОГ ВРТА (1936-2006)

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

59:069.029(497.11)
59(02.062)

КРОЗ Београдски зоолошки врт /
[приредили Вукосав-Вук Бојовић ... [и др.];
фотографије Јово Мамула ... и др.]. - 1.
изд. - Београд : Бео Зоо Врт, 2005
(Београд : Златни пресек). - 144 стр. :
илустр. ; 22 см

Слика В. Бојовића. - Тираж 5.000. Стр.
3: Добро дошли у Врт добре наде / Вук
Бојовић.

ISBN 86-907415-0-X
1. Бојовић, Вук
а) Зоолошки врт (Београд) б) Животиње
(популарна наука)
COBISS.SR-ID 124825100

МОЗАИЦИ НА ОГРАДИ БЕОГРАДСКОГ ЗООЛОШКОГ ВРТА - РАДОВИ СТУДЕНТА ФЛУ У БЕОГРАДУ

БЕО ЗОО ВРТ

Бекство из града у центар града

Београдски зоолошки врш ради
свакој дана у јодини од осам
саши ујући ља све до мрака.

ISBN 86-907415-0-X

9 788690 741502